راهنمای عملی

مبانی برنامهنویسی به زبان جاوا

مونيكا پاولان

ترجمهي قاسم كياني

نگارش ۲۰۰۴۰۹۰۵-۲۰۰۴۰

نام کتاب: راهنمای عملی مبانی برنامهنویسی به زبان جاوا

Essentials of the Java Programming Language – A Hands-On Guide (Part 1) عنوان اصلى:

> مونیکا پاولان (Monica Pawlan) نويسنده:

دکتر قاسم کیانی مقدم مترجم:

ناشر:

شمارگان:

نوبت چاپ:

قيمت:

شابک: منبع

http://developer.java.sun.com/developer/onlineTraining/Downloads/BasicJava1.zip http://developer.java.sun.com/developer/onlineTraining/Downloads/BasicJava2.zip ISBN: 0201707209

ghasemkiani@yahoo.com ایمیل مترجم:
© ۲۰۰۲–۲۰۰۲ کلیهی حقوق برای مترجم محفوظ است.

فهرست

٣	فهرستفهرست
۴	پیشگفتار
۵	مقدمه
۶	فصل ۱: تدوین و اجرای یک برنامهی ساده
11	فصل ۲: ساختن برنامهها
17	فصل ۳: ساختن برنامک
TT	فصل ۴: ساختن رابط کاربر
۲۸	فصل ۵: نوشتن سرولت
٣٣	فصل ۶: دستیابی به پرونده و اجازهها
۴۵	فصل ۷: دستیابی به پایگاه دادهای و اجازهها
۵۶	فصل ۸: فرا خوانی دوردست روش
99	در خاتمه
	متن برنامهها

پیشگفتار

این کتاب حدود پنج سال قبل نوشته شده و از ترجمه ی آن هم بیش از دو سال می گذرد. از این رو، نمی توان آن را اثر جدیدی در زمینه ی زبان برنامه نویسی جاوا دانست. اما به علت اینکه بیشتر به نکات پایه و اساسی زبان پرداخته، هنوز هم به خوبی قابل استفاده است، به ویژه که به عنوان یک کتاب الکترونیک رایگان در اختیار خوانندگان محترم قرار می گیرد. امید است خوانندگانی که زحمت خواندن کتاب را به خود می دهند، نظرات و انتقادات ارزشمند خود را از مترجم دریغ نکنند.

دکتر قاسم کیانی مقدم ghasemkiani@yahoo.com ۱۳۸۳/۰۶/۱۶

مقدمه

در صورتی که شما آشنایی قبلی با یک زبان برنامهنویسی داشته و با مسایلی مانند نمایش متن یا گرافیک آشنا هستید، می توانید برای فرا گرفتن جاوا از این خودآموز بهره بگیرید. در این خودآموز یاد خواهید گرفت که چگونه از نرمافزار بستر جاوا Υ' برای ایجاد و اجرای سه نوع معمول برنامههایی که به زبان جاوا نوشته می شوند، استفاده کنید: برنامه Υ' ، برنامک Υ' , و سرولت $\mathring{\Upsilon}$.

تشابهات و اختلافات برنامهها، برنامکها، و سرولتها، چگونگی ایجاد یک رابط کاربر اساسی که ورودی ساده ی کاربر نهایی را پردازش می کند، طریقه ی خواندن دادهها از پرونده یا پایگاه دادهای و نوشتن دادهها در آنها، و نحوه ی فرستادن و دریافت دادهها بر روی شبکه را خواهید آموخت. این خودآموز یک اثر جامع نیست، بلکه سعی دارد شما را از راهی هموار و مستقیم به سوی درک اصول کلی برنامهنویسی در بستر جاوا ببرد.

اگر هیچگونه زمینهی قبلی در برنامهنویسی نداشته باشید، ممکن است باز هم بتوانید از این خودآموز بهره ببرید؛ ولی شاید بهتر باشد که قبلاً کتابی مانند خودآموز جاوا ۲ را بخوانید.

¹ Java® 2 Platform.

² application.

³ applet.

⁴ servlet.

فصل ۱: تدوین و اجرای یک برنامهی ساده

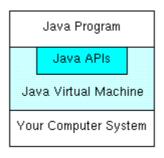
عصر رایانه آغاز شده است. در خانهها و شرکتها در همه جای جهان از رایانه به طرق مختلف استفاده می شود، زیرا رایانه امکان انجام کارها را با سرعت، دقت، و کارآیی بالا در اختیار افراد قرار می دهد. رایانه کارهای مختلفی می تواند انجام دهد، از نمایش گرافیک متحرک سه بعدی همراه با صدای زمینه گرفته، تا محاسبه ی تعداد روزهای تعطیل شما، و یا پردازش لیست حقوقی کارکنان یک شرکت بزرگ.

هنگامی که میخواهید رایانه کاری برای شما انجام دهد، باید برایش برنامه بنویسید. برنامه مجموعهای از دستورالعملها است که برای رایانه کار مورد نظر را مشخص میکند. در این فصل چگونگی نوشتن، تدوین کردن، و اجرا کردن برنامهی سادهای را به زبان جاوا فرا خواهید گرفت که یک رشتهی یکخطی را روی صفحهی نمایشگر مینویسد.

اما قبل از آنکه بتوانید برنامه بنویسید و تدوین کنید، باید بفهمید که بستر جاوا چیست، و رایانهی خود را برای اجرای برنامهها آماده کنید.

چند کلمه در بارهی بستر جاوا

بستر جاوا متشکل از رابطهای برنامهنویسی کاربردی (API) جاوا و دستگاه مجازی جاوا ^{1} (JVM) است.

شكل ١. بستر جاوا

APIهای جاوا کتابخانههایی از کد تدوین شده هستند که میتوانید از آنها در برنامههای خود استفاده کنید. این کتابخانهها برخی از کارها را به طور آماده برای برنامهی شما امکانپذیر میکنند، و تا حد زیادی از وقت برنامهنویسی شما کم میکنند.

برنامه ی جاوای ساده ای که در این فصل خواهیم نوشت، با استفاده از API جاوا یک متن یک سطری را روی نمایشگر چاپ می کند. توانایی چاپ کردن روی نمایشگر توسط API به طور آماده در اختیار ما قرار گرفته است؛ فقط کافی است که ما متن مورد نظر را مشخص کنیم.

برنامههای جاوا به وسیله ی برنامه ی دیگری به نام JVM اجرا (یا تفسیر ٔ) می شوند. در صورتی که با بیسیک بصری ٔ یا زبانهای تفسیر شده ی دیگر آشنا باشید، احتمالاً این مفهوم برای شما تازگی نخواهد داشت. برنامه

چاپ و تکثیر بدون مجوز کتبی از مترجم ممنوع است. ghasemkiani@yahoo.com

¹ application programming interface.

² Java virtual machine.

³ interpret.

به جای اینکه مستقیماً به وسیلهی سامانهی عامل رایانه اجرا شود، توسط JVM برای سامانهی عامل اجرا می شود. این بدان معنا است که هر سامانهی رایانهای که JVM روی آن نصب شده باشد، می تواند برنامههای جاوا را صرف نظر از اینکه روی چه سامانهی عاملی ایجاد شده باشند، اجرا کند.

مثلاً برنامه ی جاوایی که روی یک رایانه ی شخصی با سامانه ی عامل ویندوز NT تهیه شده است، بدون هر گونه تغییری روی یک ایستگاه کاری اولترای سان با سامانه ی عامل سولاریس نیز اجرا خواهد شد، و بر عکس.

تنظيم كردن رايانه

پیش از آنکه بتواند برنامهی سادهی این فصل را بنویسید و اجرا کنید، لازم است که بستر جاوا را روی سامانهی رایانهای خود نصب کنید.

بستر جاوا را می توانید به رایگان از پایگاه رایانهای http://java.sun.com بگیرید. در این پایگاه نرمافزار بستر جاوا برای ویندوز $NT/9\Lambda/9\Lambda$ و یا برای سولاریس در دسترس است. اطلاعات لازم برای نصب و پیکربندی بستر جاوا به منظور نوشتن و اجرا کردن برنامههای جاوا در صغحهی فروگذاری و درج شده است.

توجه: قبل از اینکه بخواهید برنامهی سادهای را که در اینجا ارائه خواهد شد، بنویسید و اجرا کنید، باید حتماً بستر جاوا را نصب و پیکربندی کرده باشید.

نوشتن یک برنامه

ساده ترین راه برای نوشتن یک برنامه، استفاده از یک ویرایشگر متنی ^{0} است. بنا بر این، با استفاده از ویرایشگر متنی مورد علاقه ی خود یک پرونده ی متنی ایجاد کنید و متن زیر را در آن بنویسید. یادتان باشد که این پرونده را با نام ExampleProgram. غرونده را با نام ExampleProgram. خروف کوچک و بزرگ بودن حروف توجه خاصی مبذول کنید:

```
//A Very Simple Example
class ExampleProgram {
  public static void main(String[] args) {
    System.out.println("I'm a Simple Program");
  }
}
```

تدوین کردن برنامه

برای اینکه هر رایانهی مجهز به JVM بتواند برنامهی شما را تفسیر و اجرا کند، لازم است که برنامهی شما به شکلی تبدیل شود که JVM آن را بفهمد. تدوین ^{7} کردن یک برنامهی جاوا به معنای این است که متنی را که شما می توانید بفهمید در یک پروندهی متنی (که به آن متن برنامه ^{7} می گویند) بنویسید، و آن را به بایت کد ^{7} که دستورالعملهای مستقل از بستر برای JVM هستند، تبدیل کنید.

¹ Visual Basic.

² Sun Ultra workstation.

³ Solaris.

⁴ download.

⁵ text editor.

⁶ compile.

⁷ source code.

⁸ bytecode.

تدوینگر جاوا ٔ در سطر فرمان سامانههای عامل یونیکس ٔ و پوسته ی داس ٔ به صورت زیر فرا خوانده می شود: $javac\ Example Program. java$

توجه: بخشی از فرایند پیکربندی بستر جاوا تعیین مسیر کلاسها ٔ است. برای تعیین مسیر کلاسها یا باید از گزینهی classpath به همراه فرمان تدوینگر pavac یا فرمان تفسیرگر pavac بنید، و یا اینکه متغیر محیطی CLASSPATH را تعیین نمایید. باید مسیر کلاسها را به گونهای تعیین کنید که نشان دهنده ی شاخهای باشد که کلاس ExampleProgram در آن واقع شده است، تا اینکه تدوینگر و تفسیرگر بتوانند آن را پیدا کنند. برای اطلاعات بیشتر به نشانی http://java.sun.com/products/jdk/1.2/docs/tooldocs/tools.html

تفسیر و اجرای برنامه

اگر برنامه ی شما با موفقیت به بایت کد جاوا تدوین شود، می توانید برنامه ها را روی هر دستگاه مجازی جاوا تفسیر و اجرا نمایید و یا برنامکهای خود را در هر مرورگر اینترنت که مجهز به دستگاه مجازی جاوا باشد، مانند نتاسکیپ ٔ یا اینترنت اکسپلورر ٔ تفسیر و اجرا کنید. تفسیر و اجرای برنامه ی جاوا به معنای فرا خوانی تفسیر گر بایت کد دستگاه مجازی جاوا است که بایت کدهای جاوا را به کدهای ماشین اختصاصی بستر تبدیل می کند، تا اینکه رایانه بتواند برنامه را بفهمد و اجرا کند.

تفسیر گر جاوا از سطر فرمان سامانههای عامل یونیکس و پوستهی داس به صورت زیر فرا خوانده می شود: java ExampleProgram

در سطر فرمان باید نوشتهی زیر را ببینید:

I'm a Simple Program

در تصویر زیر کل جریان را در صفحهی رایانه میبینید:

>javac ExampleProgram.java >java ExampleProgram I'm a Simple Program

شکل ۲. برنامهی نمونه

مشکلات شایع تدوینگر و تفسیرگر

در صورتی که در تدوین کردن و اجرای برنامه ی ساده ی این فصل با مشکل مواجه شدید، بهتر است به فصل "مشکلات شایع تدوینگر و تفسیرگر" در "خودآموز جاوا" به نشانی http://java.sun.com/docs/books/tutorial/getStarted/problems/index.html در اینترنت مراجعه کنید.

³ DOS shell.

 $^{^{\}scriptscriptstyle 1}$ the java compiler.

² Unix.

⁴ class path.

⁵ Web browser.

⁶ Netscape.

⁷ Internet Explorer.

توضيحات متن برنامه

در متن برنامه برای اینکه کسی که آن را میخواند بتواند از آن سر در بیاورد، توضیحاتی گنجانده می شود. گاهی هم در هنگام خطازدایی برای مشخص کردن منشأ یک خطا با گذاشتن علامت توضیح یک سطر را از جریان خارج می کنند. و نهایتاً کاربرد دیگر توضیحات برای تهیه ی مستندات API است. برای این مقاصد، سه نوع توضیح در جاوا تعبیه شده است: دو خط کج a, به روش a, و توضیحات مستندسازی.

دو خط کج

از دو خط کج (//) در زبان ++ استفاده می شود، و به تدوینگر می گوید که از خطهای کج تا آخر سطر همه چیز باید توضیح تلقی شود.

```
//A Very Simple Example
class ExampleProgram {
  public static void main(String[] args) {
    System.out.println("I'm a Simple Program");
  }
}
```

به روش C

به جای دو خط کج، می توانید از توضیح به روش C (* *)) برای مشخص کردن یک توضیح یک یا چند سطری استفاده کنید.

```
/* These are
C-style comments
*/
class ExampleProgram {
   public static void main(String[] args){
      System.out.println("I'm a Simple Program");
   }
}
```

توضيحات مستندسازي

برای ایجاد مستندات برنامه ی خود، متن مورد نظر را در بین علامت توضیح مستندسازی (/* **/) قرار در متن زمید تا ابزار javadoc بتواند آن را پیدا کند. ابزار javadoc توضیحات مستندسازی قرار گرفتن در متن برنامه ها شناسایی می کند و با استفاده از آنها مستندات API را ایجاد می کند.

```
/** This class displays a text string at
* the console.
*/
class ExampleProgram {
  public static void main(String[] args){
    System.out.println("I'm a Simple Program");
  }
}
```

وقتی فقط یک کلاس ساده داشته باشیم، دلیلی ندارد که مستندات API تهیه کنیم. این کار زمانی معنا پیدا می کند که برنامه ی شما متشکل از چندین کلاس پیچیده باشد که نیازمند مستندسازی هستند. ابزار

¹ debugging.

² documentation.

з slash.

1.

پیشگفته تعدادی صفحهی HTML (صفحات اینترنت) ایجاد می کند که ساختار کلاسها را توصیف می کنند، و متن توضیحات مستندسازی نیز در آنها گنجانده شده است. برای به دست آوردن اطلاعات بیشتر در بارهی فرمان javadoc و خروجی آن به صفحهی اصلی javadoc به نشانی http://java.sun.com/products/jdk/javadoc/index.html

مستندسازی API

نصب بستر جاوا مشتمل بر مستندسازی API است، که APIهای موجود را که می توانید از آنها در برنامههای خود استفاده کنید، تشریح می کند. این پروندهها در پوشهای به نام doc زیر پوشهای که بستر را نصب کردهاید، قرار دارند. مثلاً اگر بستر در پوشهی usr/local/java/jdk1.2/doc/api/ نصب شده باشد، مستندات API در پوشهی usr/local/java/jdk1.2/doc/api/ قرار خواهند داشت.

اطلاعات بيشتر

- برای اطلاعات بیشتر در بارهی تعیین مسیر کلاسها و استفاده از فرمانهای javac و javac و javac به برای اطلاعات بیشتر در باره کلاسها و استفاده از فرمانهای کیت برنامهنویسی مسیر "۲" به نشانی صفحه کید. http://java.sun.com/products/jdk/1.2/docs/tooldocs/tools.html
- برای کمک در مورد مشکلاتی که با آن مواجه شدهاید، می توانید به فصل "مشکلات شایع تدوینگر و تفسیرگر" در "خودآموز جاوا" به نشانی در "خودآموز به فصل "http://java.sun.com/docs/books/tutorial/getStarted/problems/index.html اینترنت مراجعه کنید. نشانی خودآموز جاوا http://java.sun.com/docs/books/tutorial/trailmap.html
- همچنین، برای ملاحظهی مستندات API بستر جاوا ۲ میتوانید در پایگاه شرکت سان ٔ به نشانی http://java.sun.com/products/jdk/1.2/docs/api/index.html

¹ Software Development Kit (SDK).

² Sun.

فصل ۲: ساختن برنامهها

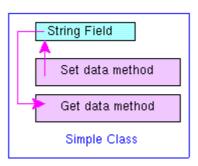
تمام برنامههایی که به زبان جاوا نوشته شدهاند (برنامههای جاوا) از کلاس تشکیل میشوند. از آنجا که همهی کلاسها ساختار یکسانی دارند و از عناصر مشترکی تشکیل میشوند، لذا تمام برنامههای جاوا شباهت زیادی به یکدیگر دارند.

در این فصل، ساختار و عناصر یک برنامهی ساده که از یک کلاس تشکیل شده است، شرح داده می شود. فصل بعد همین بحث را در مورد برنامکها یی می گیرد.

ساختار وعناصر برنامه

برنامه از کلاس تشکیل می شود. یک class از جهاتی مانند یک RECORD در زبان پاسکال یا یک struct در زبان C است، زیرا دادههای مرتبط را در *فیلد*هایی از انواع مختلف ذخیره می کند. مثلاً می توانید در یک فیلد یک رشتهی متنی ٔ ذخیره کنید، در فیلد دیگر یک عدد صحیح ٔ، و در فیلد سوم یک عدد ممیز شناور ^۳. تفاوت بین یک کلاس و یک RECORD یا struct در این است که در یک کلاس *روشها*یی نیز برای کار کردن بر روی این دادهها تعریف میشوند.

مثلاً در یک کلاس خیلی ساده که یک رشتهی متنی دارد، ممکن است یک روش برای تعیین مقدار برای رشته تعریف شود و روش دیگری برای گرفتن مقدار رشته و چاپ کردن آن روی پایانه. روشهایی که روی دادهها کار می کنند، روشهای دستیاب ٔ نامیده می شوند.

شکل ۳. یک کلاس

هر برنامه باید مشتمل بر کلاسی باشد که روشی به نام main داشته باشد. این کلاس نقطهی ورودی برنامه است، و برای اجرای برنامه نیز باید نام این کلاس را در سطر فرمان به تفسیر گر java داد. وقتی برنامه شروع می شود، ابتدا کد قرار گرفته در روش main اجرا می شود، و از این نقطه ی کنترلی است

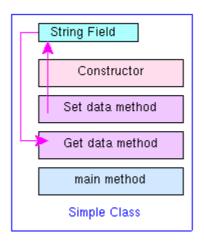
که روشهای دستیاب کلاس کنترل گر ^{a} برای کار کردن بر روی دادهها فرا خوانی میشوند.

¹ text string.

² integer. 3 floating point.

⁴ accessor.

⁵ controller class.

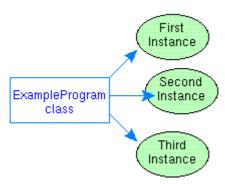
شكل ۴. روش main

در اینجا دوباره به برنامه ی نمونه ی فصل ۱ باز می گردیم. این کلاس هیچگونه فیلد یا روش دستیاب ندارد، ولی چون تنها کلاس برنامه است، دارای روشی به نام main است.

```
class ExampleProgram {
   public static void main(String[] args) {
      System.out.println("I'm a Simple Program");
   }
}
```

کلیدواژههای public static void بدین معنا است که دستگاه مجازی جاوا (JVM) می تواند برای شروع برنامه روش main برنامه را فرا خواند (public) بدون اینکه نمونه ای از کلاس بسازد (static) و اینکه برنامه پس از پایان یافتن داده ای برای تفسیر گر جاوا بر نمی گرداند (void).

نمونه ی کلاس نسخه ی قابل اجرا ^{Y} ی از کلاس است. گرچه کلاس داده ها و رفتار را تعیین می کند، لیکن برای داشتن داده ها و کار کردن روی آنها باید نمونه ی از کلاس داشته باشید. نمودار زیر سه نمونه از کلاس داشتن داده ها و کار کردن روی آنها باید نمونه ی SecondInstance ، FirstInstance و Example Program را به نام های ThirdInstance نشان می دهد.

شکل ۵. سه نمونه از یک کلاس

¹ instance.

² executable.

روش main از آن جهت static است که تفسیرگر JVM بتواند بدون اینکه در ابتدا نمونهای از کلاس کنترل $^{\prime}$ بسازد، اجرای برنامه را شروع کند. نمونههای کلاس کنترل پس از اینکه اجرای برنامه شروع شد، در داخل روش main ایجاد می شوند.

روش main در مثال سادهی ما نمونهای از کلاس ExampleProgram ایجاد نمی کند، چون نیازی به آن ندارد. کلاس ExampleProgram غیر از روش main روش یا فیلد دیگری ندارد که برای دستیابی به آنها نیازی به ایجاد یک نمونه از کلاس باشد. در بستر جاوا می توانید بدون ایجاد نمونهای از یک کلاس آن را اجرا کنید، به شرطی که روشهای ایستا^۲ی آن هیچگونه روش غیرایستای کلاس را فرا خوانی نکنند.

کلاس ExampleProgram فقط println را فرا خوانی می کند که یک روش ایستا از کلاس ExampleProgram را فرا خوانی می کند که توانایی فرستادن متن به پنجرهی پایانه است. یکی از کارهای کلاس کلاً فیلدها و روشهای ایستا دارد.

یک برنامه می تواند فیلدها و روشهای ایستای کلاس دیگری را بدون ایجاد نمونهای از آن کلاس فرا خوانی کند. لذا، درست همانطور که تفسیرگر JVM می تواند روش main از کلاس ExampleProgram را بدون ایجاد نمونهای از آن کلاس فرا خواند، کلاس ExampleProgram نیز می تواند روش ایستای System را از کلاس System فرا خوانی نماید.

با این حال، یک برنامه برای دستیابی به فیلدها و روشهای غیرایستای یک کلاس باید نمونهای از آن کلاس ایجاد کند. دستیابی به فیلدها و روشهای ایستا و غیرایستا در قسمت بعد با مثالهای متعددی مورد بحث قرار خواهد گرفت.

فیلدها و روشها

برنامهی **LessonTwoA.java** با مثال سادهی قبلی از این نظر متفاوت است که رشتهی متنی را در یک فیلد ایستا به نام text ذخیره می کند. فیلد text ایستا است، بنا بر این، بدون ایجاد یک نمونه از کلاس LessonTwoA می توان به محتویات آن دستیابی حاصل کرد.

```
class LessonTwoA {
    static String text = "I'm a Simple Program";
    public static void main(String[] args) {
         System.out.println(text);
    }
}
```

برنامههای LessonTwoB.java و LessonTwoC.java یک روش getText برای بازیابی و چاپ کردن متن به کلاس اضافه می کنند.

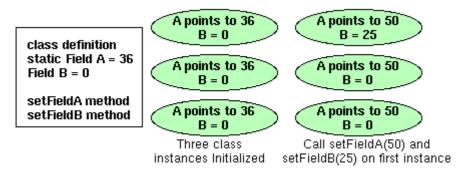
برنامه ی LessonTwoB.java برای دستیابی به فیلد غیرایستای text از روش غیرایستای LessonTwoB.java برنامه ی LessonTwoB.java برای در روشها و فیلدهای نمونه نامیده می شوند. این رویکرد مستلزم این است که نمونهای از کلاس LessonTwoB در روش main ساخته شود. برای اینکه برنامه جالبتر شود، یک فیلد متنی ایستا نیز به برنامه اضافه کردهایم و یک روش نمونهای غیرایستا (getStaticText) نیز برای دستیابی به آن تعبیه کردهایم.

توجه: فیلدها و مقادیر برگشتی روشها در این مثال همه از نوع String هستند.

¹ control class.

² static.

```
class LessonTwoB {
   String text = "I'm a Simple Program";
   static String text2 = "I'm static text";
   String getText() {
         return text;
   String getStaticText(){
         return text2;
   public static void main(String[] args) {
         LessonTwoB progInstance = new LessonTwoB();
         String retrievedText = progInstance.getText();
         String retrievedStaticText =
                   progInstance.getStaticText();
         System.out.println(retrievedText);
         System.out.println(retrievedStaticText);
   }
}
برنامهی LessonTwoC.java برای دستیابی به فیلد ایستای text از روش ایستای getText استفاده
می کند. روشها و فیلدهای ایستا، روشها و فیلدهای کلاس خوانده میشوند. این رویکرد سبب میشود که
             برنامه بتواند بدون ایجاد نمونهای از کلاس LessonTwoC، روش getText را فرا خواند.
class LessonTwoC {
   static String text = "I'm a Simple Program";
//Accessor method
   static String getText() {
        return text;
   public static void main(String[] args){
         String retrievedText = getText();
         System.out.println(retrievedText);
بنا بر این، روشهای کلاس فقط می توانند با فیلدهای کلاس کار کنند، در حالی که روشهای نمونهای
                                               می توانند با فیلدهای کلاس و نمونه کار کنند.
شاید برای شما اهمیت این تفاوت مورد سؤال باشد. به طور خلاصه، از دادههایی که در یک فیلد کلاس قرار
دارد، فقط یک نسخه وجود دارد، در حالی که هر نمونه از دادههای مربوط به فیلدهای نمونه یک نسخه برای
                                                                          خود دارد.
```


شکل ۶. فیلدهای کلاس و فیلدهای نمونه

شکل بالا سه نمونه از یک کلاس را با یک فیلد ایستا و یک فیلد نمونه نشان می دهد. در زمان اجرا، یک نسخه از مقدار مربوط به فیلد ایستای A وجود دارد، و هر نمونه به همان نسخه اشاره می کند. هنگامی که نمونه ی اول روش (50) setFieldA را فرا خوانی می کند، مقدار فیلد از ۳۶ به ۵۰ تغییر می کند، و همه ی نمونه ها به مقدار جدید اشاره می کنند. اما با فرا خوانی (25) setFieldB بر روی نمونه ی اول، مقدار فیلد B فقط برای نمونه ی اول از ۰ به ۲۵ تغییر می کند، زیرا هر نمونه نسخهای از این فیلد را برای خود دارد. برای بحث کامل تر در این مورد به فصل "درک عضوهای کلاس و نمونه" در خود آموز جاوا به نشانی http://java.sun.com/docs/books/tutorial/java/javaOO/classvars.html مراجعه نمایید.

سازندهها

کلاسها روش خاصی به نام سازنده که هنگامی که نمونهای از کلاس ساخته می شود، فرا خوانی می شود. سازنده کلاس همیشه همان نام کلاس را دارا است، و مقدار برگشتی ندارد. برنامه LessonTwob برنامه ی LessonTwob را به صورتی تغییر داده است که در آن برای آغاز ^{7} رشته متنی از سازنده استفاده می شود.

توجه: اگر شما برای یک کلاس سازنده ننویسید، تدوینگر سازندهای خالی اضافه می کند که سازنده ی بی آوند کلاس والد آن را فرا خوانی می کند. سازنده ی خالی را سازنده ی پیش فرض می نامند. سازنده ی پیش فرض تمام فیلدهای و متغیرهای ناآغازیده را با مقدار صفر آغازش می کند.

```
class LessonTwoD {
   String text;

//Constructor
   LessonTwoD() {
     text = "I'm a Simple Program";
   }

//Accessor method
   String getText() {
     return text;
```

¹ constructor.

² initialization.

³ no-arguments constructor.

⁴ parent class.

⁵ default constructor.

```
public static void main(String[] args) {
    LessonTwoD progInst = new LessonTwoD();
    String retrievedText = progInst.getText();
    System.out.println(retrievedText);
}
```

خلاصه

برنامه ی ساده ای که فقط می خواهد رشته ی متنی کوتاهی را روی پایانه بنویسد، احتمالاً همه ی کار را در روش main انجام داده و نیازی به سازنده، فیلد text، و روش getText نخواهد داشت. لیکن در این فصل ما خواستیم که با استفاده از یک برنامه ی بسیار ساده ساختار و عناصر یک برنامه ی اساسی جاوا را به شما نشان دهیم.

اطلاعات بيشتر

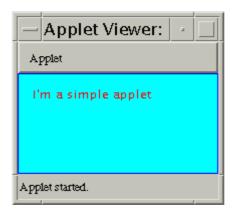
برای اطلاعات بیشتر به فصل "درک عضوهای کلاس و نمونه" در خودآموز جاوا به نشانی http://java.sun.com/docs/books/tutorial/java/javaOO/classvars.html

فصل ۳: ساختن برنامک

برنامکها هم مانند برنامهها از کلاس تشکیل شدهاند. اما برنامکها روش main به عنوان نقطهی شروع برنامه ندارند، بلکه در عوض روشهای متعددی برای کنترل جنبههای مختلف اجرای برنامک دارند. در این فصل، برنامهای را که در فصل ۲ نوشته بودیم، به برنامک تبدیل میکنیم، و به تشریح ساختار و عناصر یک برنامک می پردازیم.

از برنامه به برنامک

کد زیر برنامک معادل برنامهی LessonTwoB را از فصل ۲ نشان میدهد. شکل زیر اجرای برنامک را نشان میدهد. ساختار و عناصر کد برنامک بعد از توضیحاتی در مورد نحوهی اجرای برنامک ارائه خواهد شد.

شکل ۷. برنامک

```
import java.applet.Applet;
import java.awt.Graphics;
import java.awt.Color;

public class SimpleApplet extends Applet{

   String text = "I'm a simple applet";

   public void init() {
        text = "I'm a simple applet";
        setBackground(Color.cyan);
   }

   public void start() {
        System.out.println("starting...");
   }

   public void stop() {
        System.out.println("stopping...");
   }

   public void destroy() {
        System.out.println("preparing to unload...");
   }

   public void paint(Graphics q) {
```

کلاس SimpleApplet به عنوان public تعریف شده است، تا اینکه برنامهای که برنامک را اجرا می کند. می کند (یعنی مرور گر صفحات اینترنت و یا برنامهی appletviewer) بتواند به آن دسترسی پیدا کند.

اجرای برنامک

برای اینکه برنامک را در صحنهی عمل ببینید، نیازمند یک پروندهی HTML با برگه ٔ Applet به صورت زیر هستید:

```
<hr/>
<BODY>
<APPLET CODE=SimpleApplet.class WIDTH=200 HEIGHT=100>
</APPLET>
</BODY>
</HTML>
```

آسان ترین راه برای اجرای برنامک استفاده از **appletviewer** به صورت زیر است (در اینجا simpleApplet.html فوق است):

appletviewer simpleApplet.html

توجه: برای اینکه برنامکی را که با APIهای جاوا ۲ نوشته شده است، در یک مرورگر اجرا کنید، باید appletviewer مرورگر شما مجهز به بستر جاوا ۲ باشد. اگر مرورگر مجهز به بستر جاوا ۲ ندارید، باید از http://java.sun.com/products/plugin/index.html استفاده کنید و یا اینکه جازن جاوا ۲ (نشانی JVM جازن می دهد که برنامکهای درون صفحات اینترنتی را به جای JVM بیش فرض تحت ویرایش JVM اجرا نمایید.

ساختار و عناصر برنامک

آنچه برای طراحی ظاهری و مدیریت رفتار یک برنامک V لازم است، در کلاس Applet از API جاوا قرار داده شده است. این کلاس حاوی یک جزء رابط گرافیکی کاربر V (GUI) به نام Panel و تعدادی روش است. برای ایجاد یک برنامک، کلاس Applet را گسترش می دهیم (یا به عبارت دیگر، کلاسی را از آن مشتق می کنیم) و منظره و رفتار مورد نظر خود را پیاده سازی می نماییم.

برای ایجاد منظره ی ظاهری برنامک از ترسیم بر روی Panel و یا افزودن اجزای GUI دیگر مانند دکمههای فشاری به نوارهای کرکرهای و یا نواحی متنی به Panel استفاده می کنیم. رفتار برنامک با پیادهسازی روشها تعیین می شود.

¹ tag.

² Java Plug-in.

³ graphical user interface (GUI).

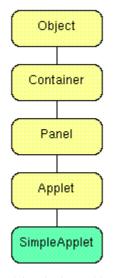
⁴ push buttons.

⁵ scrollbars.

⁶ text areas.

گسترش دادن یک کلاس

اکثر کلاسها هر چقدر ساده یا پیچیده باشند، از گسترش دادن کلاسهای دیگر به دست می آیند. گسترش دادن به معنای نوشتن کلاس جدیدی است که بتواند از فیلدها و روشهای کلاس قبلی استفاده کند. به کلاس اولیه کلاس والد و به کلاس جدید کلاس فرزند می گویند. به دیگر سخن، کلاس فرزند فیلدها و روشهای کلاس والد یا زنجیره ی کلاسهای والد خود را به ارث می برد آ کلاسهای فرزند یا همان روشهای والد را فرا خوانی می کنند و یا آنها را جایگزین † می کنند. این مفهوم را توارث منفرد ^{6} می گویند.

شكل ٨. ساختار برنامك

کلاس SimpleApplet را گسترش می دهد، و کلاس Applet را که Panel را، که Object کلاس Panel را، که آن هم به نوبه ی خود کلاس Container را گسترش می دهد. کلاس Container کلاس API جاوا است.

کلاس Applet دارای روشهای Applet، init دارای روشهای destroy stop start init و Applet است که در مثال بالا دیدید. کلاس SimpleApplet این روشها را برای انجام کارهای مورد انتظار از این برنامه جایگزین می کند. کلاس Applet قابلیت خاصی برای این روشها ارائه نمی کند.

معذالک، کلاس Applet برای روش setBackground که در روش init فرا خوانی شده است، قابلیتی ارائه کرده است. فرا خواندن setBackground نمونهای از فرا خواندن یک روش توارثی از کلاس والد به جای جایگزین کردن یک روش توارثی است.

شاید برای شما عجیب باشد که در جاوا روشهایی وجود دارد که پیادهسازی برای آن ارائه نشده است. هدف از این کار ایجاد قراردادهایی است که همهی برنامهنویسان از آنها تبعیت کنند تا برنامههای جاوا از انسجام و هماهنگی برخوردار باشند. مثلاً، اگر هر کسی میخواست برای شروع برنامک روشی دلخواهی بنویسید، و نام متفاوتی مثلاً begin یا go به آن بدهد، دیگر برنامک بین برنامهها و مرورگرهای مختلف و در بسترهای

¹ parent class.

² child class.

³ inherit.

⁴ override.

⁵ single inheritance.

گوناگون قابل اجرا نمیبود. مثلاً Netscape و Internet Explorer میدانند که برای اجرای برنامک باید به دنبال روش init و start بگردند.

رفتار

برنامک به وسیله ی نرمافزاری که آن را اجرا می کند، کنترل می شود. معمولاً این نرمافزار یک مرور گر $^{\prime}$ است، ولی ممکن است به طوری که در مثال بالا دیدید، برنامه ی appletviewer باشد. این نرمافزار با فرا خواندن روشهایی که برنامک از کلاس Applet به ارث می برد، برنامک را کنترل می کند.

روش init

روش init هنگامی که برنامک برای اولین بار ایجاد شد و به وسیلهی نرمافزار زمینهای بار شد، فرا خوانده می شود. این روش، عملیات یکبارهای را که برای اجرای برنامک لازم است، مانند ایجاد رابط کاربر و یا ایجاد کردن فونت، انجام می دهد. در این مثال، روش init رشتهی متنی را آغازش می کند، و رنگ زمینه را تعیین می نماید.

روش start

روش start هنگامی که برنامک پدیدار میشود، مثلاً موقعی که کاربری در اینترنت وارد صفحهای میشود که برنامک که برنامکی روی آن قرار دارد. در مثال ذکر شده رشتهای روی پایانه چاپ میشود تا شما بدانید که برنامک در حال شروع شدن است. در یک برنامک پیچیده تر، روش start وظیفهی انجام کارهایی را بر عهده دارد که باید در هنگام شروع برنامه اجرا شوند، مانند شروع کردن یک متحرکسازی آیا نواختن یک آهنگ. پس از اجرای روش start برنامه رویدادها آروش paint را فرا خوانی میکند تا Panel برنامک را ترسیم نماید. ریسه به یک جریان کنترلی منفرد در درون برنامک می گویند. هر برنامک می تواند در ریسههای متعدد اجرا شود. روشهای ترسیمی کنده و میشوند. همیشوند.

روشهای stop و destroy

روش stop هنگامی که برنامک دیگر روی صفحهی نمایش نیست، مثلاً زمانی که کاربر به صفحهی دیگری میرود، برنامک را متوقف میکند. در مثال ما، این روش رشتهای را روی پایانه مینویسد تا به شما بگوید که برنامک در حال متوقف شدن است. در یک برنامک پیچیده تر، این روش باید کارهایی را از قبیل متوقف کردن متحرکسازی یا آهنگ انجام دهد.

روش destroy هنگامی فرخوانده میشود که برنامهی مرورگر خاتمه میپذیرد. برنامک شما باید این روش را برای انجام پاکسازیهای نهایی مانند متوقف کردن ریسههای زنده پیادهسازی کند.

² animation.

¹ browser.

³ the event thread.

منظرهي ظاهري

عضو Panel در کلاس Applet یک روش paint از کلاس والد خود Container به ارث میبرد. برای اینکه چیزی روی Panel برنامک بکشید، باید روش paint را پیادهسازی کنید.

شیئ Graphics که به عنوان پارامتر به روش paint داده می شود، یک قرینه ی گرافیکی برای کشیدن روی Panel تعیین می کند. این شیئ روشهایی برای عملیات گرافیکی مانند تعیین رنگهای ترسیم، و کشیدن گرافیکها، تصویرها، و متن دارد.

روش Paint از SimpleApplet رشتهی "I'm a simple applet" را به رنگ قرمز در درون یک مستطیل آبی ترسیم می کند.

بستهها

در بالای کد این برنامک سه دستورالعمل import دیده می شود. برنامه های کوچک و بزرگ و برنامک ها از دستورالعمل import برای دسترسی به کلاس های آماده ی API جاوا که در دورن بسته ها قرار گرفته اند، استفاده می کنند. این مطلب هم در مورد کلاس های API جاوا که شما در حین فروگذاری بستر جاوا دریافت کرده اید صحت دارد، هم در مورد کلاس هایی که از طرف ثالث می گیرید، و هم در مورد کلاس هایی که خودتان می نویسید و آنها را در پوشه ای جدا از برنامه ذخیره می کنید. در زمان تدوین، برنامه از دستورالعمل خودتان می نویسید محل اشاره به کلاس های تدوین شده ی جاوا که در بسته هایی روی ماشین محلی و یا سامانه ی شبکه ای ذخیره شده اند، استفاده می کند. ممکن است نام یک کلاس تدوین شده در یک بسته با نام کلاس دیگر ید بسته ی دیگر یکسان باشد. نام بسته این دو کلاس را از یکدیگر افتراق می دهد.

مثالهای فصلهای ۱ و ۲ برای فرا خواندن روش System.out.println از کلاسهای API جاوا نیازی به استفاده از دستورالعمل import نداشتند، زیرا کلاس System در بستهی java.lang قرار دارد که به طور پیشفرض فرا خوانده می شود.

اطلاعات بيشتر

برای اطلاعات بیشتر در بارهی نوشتن برنامکها به فصل "نوشتن برنامکها" در خودآموز جاوا به نشانی http://java.sun.com/docs/books/tutorial/applet/

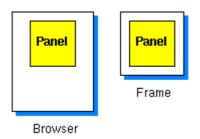
[\] packages.

فصل ۴: ساختن رابط کاربر

در فصل قبل دیدید که کلاس Applet یک جزء Panel دارد که با استفاده از آن می توانید رابط کاربر را طراحی کنید. در این درس، برنامهی اساسی فصلهای ۱ و ۲ را گسترش میدهیم و با استفاده از API پروژهی سوینگ از کلاسهای بنیادی جاوا $^{\prime}$ (JFC) یک رابط کاربر برای آن میسازیم، که به پردازش رویدادهای مربوط به کاربر می پردازد.

API سوينگ

بر خلاف برنامکی که در فصل ۳ ساختیم و در آن رابط کاربر متصل به یک پانل^۳ بود که در درون یک مرورگر سطح بالا واقع شده بود، برنامهی سوینگی که در این فصل خواهیم نوشت، رابط کاربر خود را به شیئ پانلی متصل می کند که در درون یک فریم ٔ سطح بالا قرار گرفته است. شیئ فریم پنجرهی سطح بالایی است که دارای عنوان و روشهایی برای مدیریت منظره و رفتار فریم است.

شکل ۹. یانل و فریم

کد زیر برنامهی سادهی مورد نظر ما را تشکیل میدهد. پنجرهی طرف چپ هنگام شروع برنامه ظاهر میشود، و پنجرهی طرف راست هنگامی پدیدار میشود که دکمه را بزنید. اگر دوباره دکمه را بزنید، به پنجرهی اول باز می گردید.

شکل ۱۰. برنامهی سوینگ در هنگام شروع (چپ) و پس از زدن دکمه (راست)

 $^{^{\}scriptscriptstyle 1}$ Swing. $^{\scriptscriptstyle 2}$ Java $^{\scriptscriptstyle TM}$ Foundation Classes (JFC).

³ panel.

⁴ frame.

دستورالعملهاي import

متن پروندهی SwingUI.java را می توانید در بخش متن برنامهها ببینید (صفحهی ۸۹). در بالای این متن، چهار دستورالعمل نظر می کند. این دستورالعملها دقیقاً مشخص می کنند که برنامه از چه کلاسهایی از API جاوا استفاده می کند. می توانستیم سه تا از این دستورالعملها را با یک دستورالعمل *. awt می خنید تا تمام بسته ی awt وارد کند، اما این کار نسبت به زمانی که دقیقاً کلاسهای مورد نظر را مشخص می کنیم، سربار زمان تدوین را افزایش می دهد.

```
import java.awt.Color;
import java.awt.BorderLayout;
import java.awt.event.*;
import javax.swing.*;
```

اعلام كلاس

بعد از دستورالعمل فوق، اعلام کلاس واقع شده است و نشان میدهد که فریم سطح بالای رابط کاربر برنامه، یک Oframe یک Jframe است که رابط

```
class SwingUI extends JFrame
          implements ActionListener{
```

کلاس پنجره کالی ایزاعی (AWT) را گسترش میدهد که جزئی از API جعبهابزار پنجره کالی انتزاعی (AWT) بروژه سوینگ AWT را گسترش میدهد و مجموعه کاملی از اجزا و خدمات رابط گرافیکی کاربر (GUI) قابلیت منظره کلی جازدنی و پشتیبانی از فناوری کمکی را به آن میافزاید. برای آشنایی بیشتر با سوینگ میتوانید به "مرکز روابط سوینگ" به نشانی بیشتر با سوینگ میتوانید به http://java.sun.com/products/jfc/tsc/index.html و به بخش اول از راهنمای "مبانی سوینگ" به http://java.sun.com/developer/onlineTraining/GUI/Swing1/index.html مراجعه کنید.

API جاوا حاوی کلاسها و رابطهایی است که می توانید از آنها استفاده کنید. یک رابط، مجموعهای از روشها را تعریف می کند ولی آنها را پیادهسازی نمی کند. د راعلام کلاس SwingUI مشخص شده است که این کلاس رابط ActionListener را پیادهسازی می کند. بر این اساس، کلاس SwingUI باید تمام روشهایی را که در رابط ActionListener تعریف شدهاند، پیادهسازی کند. خوشبختانه یک روش بیشتر وجود ندارد و آن هم روش actionPerformed است که در زیر در باره ی آن بحث می کنیم.

متغيرهاي نمونهاي

در چند سطر بعد اجزایی از سوینگ که کلاس SwingUI از آنها استفاده میکند، اعلام شدهاند. اینها متغیرهای نمونهای هستند که به وسیلهی هر روشی در کلاس نمونهسازی شده قابل استفاده هستند. در این متغیرهای نمونهای در سازنده SwingUI ساخته می شوند و در پیاده سازی روش SwingUI ساخته می شوند و در پیاده سازی روش

¹ Abstract Window Toolkit (AWT).

² Swing Project.

³ components.

⁴ services.

⁵ pluggable look and feel.

⁶ assistive technology.

⁷ instantiate.

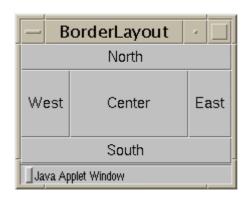
مورد استفاده قرار می گیرند. متغیر نمونهای که به صورت private boolean تعریف شده است فقط برای کلاس Swingui قابل دسترسی است و روش actionPerformed برای فهمیدن اینکه دکمه فشار داده شده است با نه، از آن استفاده می کند.

```
JLabel text, clicked;
JButton button, clickButton;
JPanel panel;
private boolean _clickMeMode = true;
```

سازنده

سازنده که در پایین نشان داده شده است، اجزای رابط کاربر را ایجاد میکند، این اجزا را به شیئ JFrame بانل را به فریم اضافه میکند، و رویدادشنو جزء JButton را اضافه میکند. شیئ main ساخته می شود.

```
SwingUI(){
    text = new JLabel("I'm a Simple Program");
    clicked = new JLabel("Button Clicked");
    button = new JButton("Click Me");
//Add button as an event listener
    button.addActionListener(this);
    clickButton = new JButton("Click Again");
//Add button as an event listener
    clickButton.addActionListener(this);
//Create panel
    panel = new JPanel();
//Specify layout manager and background color
    panel.setLayout(new BorderLayout(1,1));
    panel.setBackground(Color.white);
//Add label and button to panel
    getContentPane().add(panel);
    panel.add(BorderLayout.CENTER, text);
    panel.add(BorderLayout.SOUTH, button);
```


شکل ۱۱. چینش BorderLayout

هنگامی که شیئ JPanel ایجاد شد، مدیر چینش و رنگ زمینه تعیین میشوند. مدیر چینش مورد استفاده چگونگی چینش اجزای رابط کاربر را در ناحیهی نمایش تعیین میکند.

-

¹ event listener.

در این برنامه از مدیر چینش BorderLayout استفاده شده است، که اجزای رابط کاربر را در پنج ناحیه قرار می دهد. برای اضافه کردن یک جزء، ناحیهی مورد نظر را مشخص کنید (شمال، جنوب، شرق، غرب، و یا مرکز).

```
//Create panel
    panel = new JPanel();
//Specify layout manager and background color
    panel.setLayout(new BorderLayout(1,1));
    panel.setBackground(Color.white);
//Add label and button to panel
    getContentPane().add(panel);
    panel.add(BorderLayout.CENTER, text);
    panel.add(BorderLayout.SOUTH, button);
}
```

برای اطلاع از سایر انواع مدیر چینش و چگونگی استفاده از آنها به مقالهی "بررسی مدیرهای چینش AWT نشانی به

http://java.sun.com/developer/technicalArticles/GUI/AWTLayoutMgr/index.html مراجعه کنید.

برای اضافه کردن Panel به Jframe به Jframe، تابع getContentPane فرا خوانده شده است. اجزا مستقیماً به یک Jframe اضافه نمی شوند، بلکه به صفحهی محتویات (content pane) آن اضافه می شوند. از آنجا که مدیر چینش مسئول تعیین چینش اجزا است، لذا باید در جایی قرار داده شود که اجزا قرار دارند. صفحهی محتویات امکان آن را فراهم می کند که انواع مختلف اجزا در پروژهی سوینگ با هم کار کنند.

شنيدن عملها

علاوه بر پیادهسازی رابط ActionListener لازم است که رویدادشنو را به اجزای JButton اضافه کنید. رویدادشنو شیئ SwingUI است، زیرا رابط ActionListener را پیادهسازی کرده است. در این مثال، هنگامی که کاربر دکمه را فشار میدهد، سرویسهای مربوطهی بستر جاوا این عمل (رویداد) را روش actionPerformed تحویل میدهند. شما در برنامهی خود باید روش actionPerformed را به گونهای پیادهسازی کنید که بر اساس اینکه چه دکمهای فشار داده شده است، عمل مناسب را انجام دهد. هر کلاس جزء روشی برای اضافه کردن رویدادشنوها به آن دارد. در این برنامه، جزء addActionListener یک روش عمل مناسب را انجام دیگر، عمل شنو تابع داده میشود، this است، به عبارت دیگر، عمل شنو SwingUI به دکمه اضافه میشود، تا عملهای تولید شده به وسیلهی دکمه به روش عمل شود.

```
button = new JButton("Click Me");
//Add button as an event listener
button.addActionListener(this);
```

رویدادپردازی

به روش actionPerformed شیئ رویدادی داده می شود که نشان دهنده ی رویداد عملی است که اتفاق افتاده است. این روش با استفاده از یک دستورالعمل if نگاه می کند ببیند کدام جزء این رویداد را ایجاد کرده است، و بر اساس نتیجه ی این بررسی، عمل مناسب را انجام می دهد:

¹ layout manager.

```
public void actionPerformed(ActionEvent event) {
  Object source = event.getSource();
     if ( clickMeMode) {
       text.setText("Button Clicked");
       button.setText("Click Again");
       clickMeMode = false;
     } else {
       text.setText("I'm a Simple Program");
       button.setText("Click Me");
       clickMeMode = true;
```

برای کسب اطلاعات بیشتر در بارهی رویدادپردازی در اجزای مختلف به "خودآموز جاوا" قسمت نشانی "رويداديردازي"

http://java.sun.com/docs/books/tutorial/ui/swingOverview/event.html مراجعه كنيد.

روش main

روش main فریم اصلی را ایجاد می کند، عنوان آن را تعیین می کند، و امکان آن را فراهم می کند که کاربر نهایی با استفاده از فهرست کینجره بتواند پنجره را ببندد.

```
public static void main(String[] args){
//Create top-level frame
  SwingUI frame = new SwingUI();
  frame.setTitle("Example");
//This code lets you close the window
  WindowListener l = new WindowAdapter() {
     public void windowClosing(WindowEvent e) {
       System.exit(0);
  };
    frame.addWindowListener(1);
//This code lets you see the frame
  frame.pack();
  frame.setVisible(true);
 }
```

کد مربوط به بستن پنجره راه آسانی را برای افزودن قابلیت رویدادیردازی به یک برنامه نشان میدهد. در صورتی که رابط رویدادشنوی مورد نظر شما قابلیتهای بیشتری نسبت به آنچه شما واقعاً نیاز دارید، در بر دارد، به جای آن از یک کلاس سازگار کننده ٔ استفاده کنید. در API جاوا برا تمام رابطهای شنونده که بیش از یک روش دارند، کلاسهای سازگار کننده وجود دارد. بدین ترتیب، میتوانید به جای رابط شنونده، از کلاس سازگار کننده استفاده کنید و فقط روشی را که میخواهید، پیادهسازی نمایید. در این مثال، رابط WindowListener روش دارد و این برنامه فقط به روش windowClosing نیاز دارد، بدین خاطر است که از کلاس WindowAdapter استفاده شده است.

برنامه کلاس WindowAdapter راگسترش داده و روش windowClosing را پیادهسازی مینماید. کلیدواژهی new یک نمونهی بینام از کلاس درونی گسترش داده شده ایجاد می کند. این کلاس بینام است،

¹ menu.

² adapter class.

زیرا نامی به آن داده نشده است، و بدون اجرای مجدد این کد نمی توان نمونه ی دیگری از آن ایجاد کرد. از طرف دیگر، این کلاس یک کلاس درونی است چون تعریف آن در درون کلاس SwingUI واقع شده است. با این روش فقط چند سطر برنامهنویسی لازم است، در حالی که اگر میخواستیم رابط WindowListener را پیاده سازی کنیم، باید ۶ روش خالی را پیاده سازی می کردیم. یادتان نرود که شیئ شریم اضافه کنید تا رویدادهای پنجره به شیئ فریم منتقل شود.

```
WindowListener l = new WindowAdapter() {
//The instantiation of object l is extended to
//include this code:
   public void windowClosing(WindowEvent e) {
       System.exit(0);
   }
};
frame.addWindowListener(1);
```

نگاهی مجدد به برنامکها

با استفاده از آنچه در فصل ۳ و فصل حاضر آموختید، مثال این درس (SwingUI.java) را به یک برنامک تبدیل کنید. اول سعی کنید این کار را خودتان انجام دهید و سپس به حل آن (ApptoAppl.java) مراجعه کنید.

فصل ۵: نوشتن سرولت

سرولت برنامهای است که بر قابلیتهای یک سرور می افزاید. شایع ترین استفاده از سرولت، ددان توانایی ایجاد صفحههای اینترنتی پویا به سرور است. سرورهای شبکه از سندهایی که به زبان نشانه گذاری ابرمتن (HTML) نوشته شده استفاده می کنند، و به تقاضاهای کاربر بر اساس پروتکل انتقال ابرمتن (HTML حاوی متن می دهند. HTML پروتکل انتقال پروندههای ابرمتن در اینترنت است. سندهای HTML حاوی متن نشانه گذاری شده هستند که باید به وسیله ی یک مرور گر ^{7} HTML مانند نتاسکیپ ^{7} تفسیر شود.

نوشتن سرولت راحت است. تنها چیزی که لازم دارید، داشتن نرمافزار بستر جاوا ۲ و کیت برنامهنویسی اینترنت جاواسرور † (JWSDK) است. JWSDK را میتوانید به رایگان از نشانی http://java.sun.com/products/servlet/index.html

در این فصل فرا خواهید گرفت که چگونه فرم خیلی سادهای ایجاد کنید که یک سرولت اساسی را برای پردازش دادههایی که کاربر در فرم وارد کرده است، فرا خوانی میکند.

در بارهی این مثال

مرورگر دادههای کاربر را از طریق یک فرم HTML دریافت میکند. فرم سادهای که در این فصل مورد استفاده قرار گرفته است، یک فیلد ورودی متن دارد که کار میتواند در آن متنی را بنویسد و یک دکمه Submit (تحویل) دارد. هنگامی که کاربر نهایی دکمه ی تحویل را میزند، سرولت ساده فرا خوانی میشود تا متن ورودی کاربر را پردازش نماید.

در این مثال، سرولت ساده یک صفحهی HTML بر می گرداند که حاوی متن وار شده به وسیلهی کاربر است.

فرم HTML در یک پرونده ی HTML به نام simpleHTML.html قرار گرفته است. نمودار زیر تصویر این صفحه را پس از باز کردن در یک مرورگر نشان میدهد.

³ Netscape.

¹ HyperText Markup Language (HTML).

² browser.

⁴ JavaServer™ Web Development Kit (JWSDK).

I'm a Simple Form	
Enter some text and click the Submit button. Clicking Submit invokes <u>ExampServlet.java</u> , which returns an HTML page to the browser.	
Y	
Click Me Reset	

شکل ۱۳. فرم

پرونده ی HTML و فرم آن تا حد زیادی شبیه برنامه و برنامکی است که در فصل ۴ به عنوان نمونه ارائه شد. بنا بر این، می توانید کد این برنامهها را با هم مقایسه کنید تا بفهمید که سرولتها، برنامکها، و برنامهها چگونه با ورودی کاربر نهایی برخورد می کنند. هنگامی که کاربر دکمه Click Me رمی گرداند، سرولت متن ورودی را می گیرد و یک صفحه ی HTML را که حاوی آن متن است، بر می گرداند. صفحه ی HTMLای که به وسیله ی سرولت ExampServlet.java به مرور گر بر گردانده می شود، در زیر نشان داده شده است. اینک به بحث در باره ی قسمتی از کد سرولت می پردازیم که ورودی کاربر را می گیرد و صفحه ی HTML را ایجاد می کند.

Button Clicked

Four score and seven years ago Return to <u>Form</u>

شكل ١٤. پاسخ سرولت

ساختار سرولت

ExampServlet.java یک صفحهی HTML ایجاد می کند که به کاربر نهایی باز گردانده می شود. بر این اساس، کد سرولت از اجزای سوینگ یا AWT استفاده نمی کند و حاوی کد رویدادپردازی نیز نیست. برای این سرولت بسیار ساده، لازم است که بستههای زیر را وارد کنید:

• java.io برای ورودی و خروجی سیستم. کلاس HttpServlet از کلاس java.io موجود در این بسته برای نشان دادن اینکه استثنایی بروز کرده است، استفاده می کند.

- javax.servlet، که حاوی کلاسهای سرولت عمومی (مستقل از پروتکل) است. HttpServlet از کلاس ServletException موجود در این بسته برای نشان دادن مشکلات مربوط به سرولت استفاده می کند.
- javax.servlet.http. که حاوی کلاسهای سرولت HTTP است. کلاس HttpServlet در این بسته قرار گرفته است.

```
import java.io.*;
import javax.servlet.*;
import javax.servlet.http.*;
public class ExampServlet extends HttpServlet {
  public void doPost(HttpServletRequest request,
   HttpServletResponse response)
        throws ServletException, IOException
    response.setContentType("text/html");
    PrintWriter out = response.getWriter();
   out.println("<title>Example</title>" +
       "<body bgcolor=FFFFFF>");
    out.println("<h2>Button Clicked</h2>");
    String DATA = request.getParameter("DATA");
    if(DATA != null) {
     out.println(DATA);
    } else {
     out.println("No text entered.");
   out.println("<P>Return to
  <A HREF="../simpleHTML.html">Form</A>");
    out.close();
}
```

اعلام کلاس و روشها

تمام کلاسهای سرولت کلاس انتزاعی HttpServlet را گسترش میدهند. HttpServlet با فراهم کردن یک چارچوب کاری برای کار کردن با HTTP، نوشتن سرولتهای HTTP را آسان می کند. از آنجا که HttpServlet یک کلاس abstract است، لذا کلاس سرولت شما باید آن را گسترش دهد و لااقل یکی از روشهایش را پیادهسازی کند. کلاس abstract کلاسی است که حاوی روشهای پیادهسازی نشده است، و نمی توان خود آن را نمونهسازی کرد.

کلاس ExampServlet یک روش doPost تعریف می کند که از نظر نام، نوع برگشتی، و لیست پارامترها مانند روش doPost در کلاس HttpServlet است. بدین ترتیب، کلاس doPost و پیادهسازی می کند. روش doPost را جایگزین ^{I} و پیادهسازی می کند.

روش doPost عمل POST از پروتکل HTTP را انجام میدهد. همین عمل در فرم HTML برنامه ی مورد نظر ما مورد استفاده قرار گرفته است. عمل دیگر در این ارتباط عمل HTTP GET است که در صورت استفاده از آن باید روش doGet را مورد استفاده قرار دهید.

به طور خلاصه، کار POST فرستادن هر مقدار از داده ها از طریق اتصال شبکه بدون تغییر دادن ^{T} است، و GET به معنای گرفتن مفدار محدودی از اطلاعات است که به انتهای URL اضافه می شود. تقاضاهای POST را نمی توان نشانه گذاری ^{T} کرد یا ایمیل نمود، و این تقاضاها URL پاسخ را تغییر نمی دهند. تقاضاهای GET قابل نشانه گذاری و ایمیل کردن هستند و اطلاعاتی به URL پاسخ اضافه می کنند.

لیست پارامترهای روش doPost شامل یک شیئ request و یک شیئ doPost است. مرورگر تقاضایی برای سرولت میفرستد، و سرولت پاسخ را به مرورگر باز میگرداند.

پیاده سازی روش doPost بدین صورت است که این روش ابتدا به شیئ request توجه می کند ببیند چه کسی تقاضا را فرستاده است، داده های تقاضا به چه صورت است، و سربرگ های HTTP فرستاده شده چیست. سپس با استفاده از شیئ response یک صفحه ی HTML در پاسخ به تقاضای مرورگر ایجاد می کند. روش doPost در صورتی که مشکلی در حین ورودی و خروجی پیش آید، یک استثنای ServletException صادر می کند، و اگر تقاضا قابل رسیدگی نباشد، یک استثنای HttpServlet صادر می می شود.

پیادهسازی روش

در اولین قسمت doPost با استفاده از شیئ response یک صفحهی HTML ایجاد می شود. سپس نوع محتوی پاسخ را از نوع text/html تعیین می نماید، و یک شیئ PrintWriter برای صادر کردن خروجی متنی فرمت شده از پاسخ می گیرد.

```
response.setContentType("text/html");
    PrintWriter out = response.getWriter();

out.println("<title>Example</title>" +
    "<body bgcolor=#FFFFFF>");
```

out.println("<h2>Button Clicked</h2>");

سطر بعدی با شیئ request دادهها را از فیلد متنی فرم می گیرد و آن را در متغیر DATA ذخیره می کند. روش getparameter مقدار پارامتر داده شده را بر می گرداند. اگر پارامتر وجود نداشته باشد، مقدار null بر می گرداند، و اگر مقداری برای آن تعیین نشده باشد، یک رشته ی خالی بر می گرداند. String DATA = request.getParameter("DATA");

قسمت بعدی روش doPost دادههای لازم را از پارمتر DATA استخراج میکند و آن را به شیئ response میدهد که در صفحهی پاسخ HTML وارد نماید.

```
if(DATA != null) {
```

¹ override.

² Uniform Resource Locators (URL).

³ bookmark.

⁴ header.

اطلاعات بيشتر

اطلاعات بیشتر در مورد سرولتها را میتوانید در درس "سرولتها" از "خودآموز جاوا" به نشانی http://java.sun.com/docs/books/tutorial/servlets/index.html بیابید.

فصل ۶: دستیابی به پرونده و اجازهها

تا اینجا یاد گرفتید که چگونه رشتهی متنی کوتاهی را که از طریق صفحه کلید وارد شده است، بگیرید و آن را در رابط گرافیکی کاربر (GUI) مورد استفاده قرار دهید. با این حال، برنامهها دادهها را در پروندهها و پایگاههای دادهای نیز ذخیره، پردازش، و بازیابی می کنند.

در این فصل، برنامههای فصلهای قبل را به گونهای تغییر میدهیم که با استفاده از API موجود در بستهی java.io کارهای اساسی دستیابی به پرونده را انجام دهند. همچنین، چگونگی دادن اجازهی دسترسی به پروندههای خاص به برنامکها و محدود کردن دسترسی یک برنامه به پروندههای خاص را نیز بیان خواهیم کرد.

دستیابی به پروندهها به وسیلهی برنامهها

نرمافزار بستر جاوا ۲ کلاسهای مختلفی برای خواندن دادهها به صورت نویسهای یا بایتی به وسیلهی برنامه و نوشتن دادههای نویسهای یا بایتی در یک پروندهی خارجی، دستگاه ذخیرهسازی، و یا برنامه ارائه می کند. منبع یا مقصد دادهها ممکن است روی دستگاه رایانهای باشد که برنامه روی آن اجرا می شود و یا اینکه هر جای دیگری از شبکه قرار داشته باشد.

در این بخش چگونگی خواندن و نوشتن دادهها در یک پرونده در دستگاه رایانهی محلی را خواهید آموخت. برای اطلاعات بیشتر در باره ی چگونگی انتقال دادهها بین برنامهها یا بین برنامه و حافظه، و انجام عملیاتی مانند بافر کردن یا کد کردن نویسهها در موقع خواندن و نوشتن به درس "خواندن و نوشتن" از "خودآموز جاوا" به نشانی http://java.sun.com/docs/books/tutorial/essential/io/index.html مراجعه نمایید.

- خواندن: برنامه یک جویبار ورودی ورودی روی پرونده باز می کنند و دادهها را به طور متوالی (به همان ترتیبی که نوشته شده است)، می خواند.
- نوشتن: برنامه یک جویبار خروجی روی پرونده باز می کند و داده ها را به طور متوالی می نویسد. مثال اول برنامه ی SwingUI.java از فصل ۴ را به گونه ای تغییر می دهد که ورودی کاربر را از طریق یک فیلد متنی دریافت کند. پنجره ی طرف چپ زمانی که برنامه ی FileIO را آغاز می کنید، ظاهر می شود، و پنجره ی طرف راست هنگامی که دکمه را می زنید. وقتی دکمه را می زنید، متن وارد شده در فیلد متنی در یک پرونده ذخیره می شود. سپس، پورنده ی دیگری باز و خوانده می شود، و متن آن در پنجره ای که در طرف راست نشان داده شده است، نمایش داده می شود. وقتی دوباره دکمه را برنید، به پنجره ی اول باز می گردید و فیلد متنی خالی آماده است که دوباره متنی در آن وارد کنید.

¹ stream.

² text field.

هنگام شروع برنامه

پس از زدن دکمه

شکل ۱۵. ورودی و خروجی پرونده

به طوری که در زیر خواهیم گفت، تبدیل SwingUI.java از فصل ۴ به برنامهی FileIO.java در این فصل عمدتاً در سازنده و روش actionPerformed صورت میپذیرد.

تغییرات سازنده و متغیر نمونهای

یک متغیر نمونهای از نوع JtextField به کلاس اضافه می شود تا سازنده بتواند آن شیئ را نمونهسازی این متغیر نمونهای از نوع JtextField به کلاس اضافه می شود رآن تایپ می کند، دسترسی پیدا کند. کند و روش JtextField بتواند به متنی که کاربر نهایی در آن تایپ می کند، دسترسی پیدا کند. سازنده JtextField را با مقدار 20 نمونهسازی می کند. این مقدار به بستر جاوا می گوید که برای محاسبه ی عرض ترجیحی فیلد، تعداد ستونهای آن را ۲۰ بگیرد. اگر این مقدار کمتر باشد، فیلد باریکتر می شود، و اگر بزرگتر باشد، یهن تر می گردد.

نوشته ^{r} ی text به قسمت NORTH از BorderLayout افزوده می شود، و لذا JTextField را می توان به قسمت CENTER اضافه کرد.

http://java.sun.com/docs/books/tutorial/ui/swingOverview/layout.html) مراجعه کنید.

```
//Instance variable for text field
JTextField textField;

FileIO(){
  text = new JLabel("Text to save to file:");
  clicked = new
  JLabel("Text retrieved from file:");

button = new JButton("Click Me");
  button.addActionListener(this);

clickButton = new JButton("Click Again");
  clickButton.addActionListener(this);

//Text field instantiation
  textField = new JTextField(20);
```

¹ instantiate.

² label.

```
راهنمای عملی برنامهنویسی به زبان جاوا
```

```
panel = new JPanel();
panel.setLayout(new BorderLayout());
panel.setBackground(Color.white);
getContentPane().add(panel);

//Adjustments to layout to add text field
panel.add("North", text);
panel.add("Center", textField);
panel.add("South", button);
}
```

تغييرات روشها

روش actionPerformed از کلاسهای FileInputStream و ActionPerformed برای خواندن و نوشتن دادههای یک پرونده استفاده می کند. این کلاسها دادههای را به صورت جویبارهای بایتی او نه به صورت جویبارهای نویسهای که در مثال برنامک دیدیم، پردازش می کنند. پس از متن کد زیر، توضیح مفصل تری در باره ی تغییرات پیادهسازی روش ارائه می نماییم.

```
public void actionPerformed(
    ActionEvent event) {
  Object source = event.getSource();
  if(source == button) {
//Variable to display text read from file
    String s = null;
    if( clickMeMode) {
      try{
//Code to write to file
        String text = textField.getText();
        byte b[] = text.getBytes();
        String outputFileName =
    System.getProperty("user.home",
    File.separatorChar + "home" +
    File.separatorChar + "monicap") +
    File.separatorChar + "text.txt";
          File outputFile = new File(outputFileName);
          FileOutputStream out = new
     FileOutputStream(outputFile);
          out.write(b);
          out.close();
//Code to read from file
        String inputFileName =
     System.getProperty("user.home",
    File.separatorChar + "home" +
    File.separatorChar + "monicap") +
    File.separatorChar + "text.txt";
          File inputFile = new File(inputFileName);
          FileInputStream in = new
     FileInputStream(inputFile);
        byte bt[] = new
    byte[(int)inputFile.length()];
        in.read(bt);
        s = new String(bt);
        in.close();
```

¹ byte streams.

² character streams.

```
}catch(java.io.IOException e) {
        System.out.println("Cannot access text.txt");
//Clear text field
      textField.setText("");
//Display text read from file
      text.setText("Text retrieved from file:");
      textField.setText(s);
      button.setText("Click Again");
       clickMeMode = false;
    } else {
//Save text to file
      text.setText("Text to save to file:");
      textField.setText("");
      button.setText("Click Me");
      _clickMeMode = true;
  }
برای اینکه متن کاربر را در پرونده بنویسیم، متن را از textField می گیریم و تبدیل به یک آرایهی بایتی
   String text = textField.getText();
   byte b[] = text.getBytes();
اینک برای پروندهای که میخواهیم در آن بنویسیم، شیئی از نوع File ایجاد میکنیم، و با استفاده از آن،
                                          شیئی از نوع FileOutputStream می سازیم.
      String outputFileName =
                 System.getProperty("user.home",
         File.separatorChar + "home" +
         File.separatorChar + "monicap") +
         File.separatorChar + "text.txt";
         File outputFile = new File(outputFileName);
         FileOutputStream out = new
                 FileOutputStream(outputFile);
و بالاخره، شيئ FileOutputStream آرایهی بایتی را در شیئ File مینویسد و پس از کامل شدن
                                                      عملیات، جویبار خروجی را میبندد.
   out.write(b);
   out.close();
کد مربوط به باز کردن پرونده برای خواندن نیز مشابه است. برای خواندن متن از پرونده، یک شیئ File
               ایجاد می شود، و با استفاده از آن شیئی از نوع FileInputStream ساخته می شود.
      String inputFileName =
                 System.getProperty("user.home",
         File.separatorChar + "home" +
        File.separatorChar + "monicap") +
         File.separatorChar + "text.txt";
         File inputFile = new File(inputFileName);
         FileInputStream out = new
                  FileInputStream(inputFile);
اینک یک آرایهی بایتی به همان اندازهی پرونده ایجاد میشود و محتویات پرونده به درون ان خوانده میشود.
   byte bt[] = new byte[(int)inputFile.length()];
   in.read(bt);
سرانجام، با استفاده از این آرایهی بایتی یک شیئ String ساخته میشود و متن جزء label با استفاده
                   از آن تعیین می شود. پس از اتمام عملیات، FileInputStream بسته می شود.
   String s = new String(bt);
```

label.setText(s);
in.close();

ویژگیهای سیستم

در متن فوق برای تعیین مسیر مبدأ کاربر تابع System.getProperty فرا خوانی شده است. کلاس System دارای مجموعهای از صفات است که خصوصیات محیط کاری فعلی را تعریف می کنند. هنگامی که بستر جاوا راهاندازی می شود، صفات سیستم با اطلاعات مربوط به محیط اجرا، شامل کاربر فعلی، ویراست بستر جاوا، و نویسه ای که برای جدا کردن اجزای نام پرونده به کار می رود (File.separatorChar)، آغازش می شوند.

در فرا خوانی System.getProperty از کلیدواژه ی system.getProperty برای دستیابی به پوشه ^۴ی مبدأ مربر استفاده شده است، و مقدار پیشفرض + "home" + مقدار پیشفرض تا در صورتی که برای کلیدواژه ی فوق File.separatorChar + "monicap" نیز داده شده تا در صورتی که برای کلیدواژه ی فوق مقداری یافت نشود، از این مقدار استفاده به عمل آید.

نویسهی جداکنندهی اجزای نام پرونده (File.separatorChar)

در متن فوق برای ساختن مسیر پوشه از متغیر java.io.File.separatorChar استفاده شده است. این متغیر به صورتی آغازش می شود که حاوی مقدار جداکننده ی نام پرونده باشد که در صفت سیستم file.separator ذخیره شده است، و با استفاده از این متغیر می توانید نام پورنده ها را به صورتی بسازید که مستقل از بستر باشند.

به عنوان مثال مسیر home/monicap/text.txt/ برای یونیکس و مسیر home/monicap/text.txt/ برای ویندوز home\monicap\text.txt/ \text{File.separatorChar + "home" + File.separatorChar + "monicap" + "text.txt" نمایش داده می شوند.

پردازش استثناها

استثنا کلاسی است که از java.lang.Exception یا java.lang.Exception استثنا مواجه شود. منشعب می شود، و نشان دهنده ی وضعیتهای خطایی است که برنامه ی شما ممکن است با آن مواجه شود. به جای اینکه در این شرایط برنامه ی شما بسته شود، می توانید متنی برای پردازش استثناها بنویسید تا برنامه به اجرای خود ادامه دهد.

¹ properties.

² version.

³ initialize.

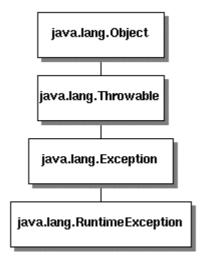
⁴ directory.

⁵ home.

⁶ Unix.

⁷ Windows.

⁸ exception.

شكل ١٤. استثنا

متن مربوط به ورودی و خروجی پرونده در روش actionPerformed در درون یک قطعهی try و متن مربوط به ورودی و خروجی پرونده در روش java.lang.IOException را که ممکن است از متن درون قطعه افکنده شود، پردازش کرد.

java.lang.IOException از نوع استثناهای به اصطلاح چک شده است. در بستر جاوا لازم است که یک روش تمام استثناهای چک شده ای را که ممکن است از متن درون آن افکنده شوند، پردازش یا اعلام کند.

استثناهای جک شده از java.lang.Throwable منشعب میشوند. اگر یک استثنای چک شده گرفته یا اعلام نشود، تدوینگر اعلام خطا می کند.

در این مثال، قطعه ی try و try و java.lang. IoException استثنای چک شده را نگیرد، باید امکان بر انگیخته شدن آن را اعلام کند، زیرا استثنایی که ممکن است به وسیله ی یک روش بر انگیخته شود، در واقع جزئی از رابط همگانی آن روش است. فرا خوانندگان روش باید بدانند که روش چه استثناهایی را بر میانگیزد، تا اقدام لازم را انجام دهند. اما روش bal روش باید بدانند که روش چه استثناهایی دارد که قابل تغییر نیست، بنا بر این، در این اما روش که باید انجام دهیم این است که استثنای چک شده را بگیریم و پردازش کنیم. روشهایی که میکنید، می توانند استثناها را اعلام یا پردازش کنند، اما روشهایی که جایگزین آمی کنید، باید حتماً استثنا را بگیرند و پردازش کنند. در اینجا نمونهای از یک روش تعریف شده توسط کاربر را می بینید که استثنایی را اعلام کرده است تا فرا خوانندگان بتوانند آن را بگیرند و پردازش کنند:

```
public int aComputationMethod(int number1,
  int number2)
  throws IllegalValueException{
    //Body of method
}
```

¹ checked.

² public interface.

³ override.

توجه: برای اطلاعات بیشتر در بارهی این موضوع به درس "پردازش خطاها و استثناها" در "خودآموز جاوا" به نشانی http://java.sun.com/docs/books/tutorial/essential/exceptions مراجعه کنید.

هنگامی که در برنامه ی خود استثنایی را می گیرید، باید آن را به گونهای پردازش کنید که برای کاربر نهایی دوستانه باشد. کلاسهای استثنا و خطا دارای یک روش toString برای چاپ متن خطا و یک روش printStackTrace برای چاپ وضعیت پشته هستند که می تواند برای اشکال زدایی برنامه در حین تولید برنامه بسیار مفید باشد. لیکن هنگام عرضه ی برنامه شاید بهتر باشد که رویکرد کاربر پسندتری برای یردازش استثناها داشته باشید.

می توانید متن پیغام خطا را مناسب برنامه ی خود تغییر دهید و آن را در خط فرمان چاپ کنید یا اینکه با یک پنجره ی پیغام نمایش دهید. استفاده از متن مخصوص در برنامه، ترجمه ی برنامه به زبانهای دیگر را هم آسان خواهد کرد، زیرا بعداً به متن خطا دسترسی خواهید داشت.

در برنامههای نمونهی این فصل، برای پیغام خطای ورودی و خروجی پرونده متن خاصی در نظر گرفته شده است که به صورت زیر در خط فرمان چاپ می شود:

```
//Do this during development
}catch(java.io.IOException e) {
   System.out.println(e.toString());
   System.out.println(e.printStackTrace());
}

//But deploy it like this
}catch(java.io.IOException e) {
   System.out.println("Cannot access text.txt");
}
```

اگر دوست دارید که متن شما باز هم بیشتر کاربرپسند باشد، می توانید عملیات خواندن و نوشت را جدا کنید و ا زدو قطعهی try و catch استفاده کنید. متن پیغام خطا در مورد خواندن می تواند به صورت "نتوانستم پروندهی text.txt را بخوانم" و متن خطای نوشتن به صورت "نتوانستم در پروندهی text.txt را بنویسم" باشد.

به عنوان تمرین، متن برنامه را به صورتی تغییر دهید که عملیات خواندن و نوشتن را به طور جداگانه پردازش کند. اول سعی خود را بکیند و بعد به حل آن در پروندهی File IOError.java (صفحهی Λ مراجعه نمایید.

دسترسی برنامکها به پروندهها

متن مربوط به دسترسی به پرونده در FileIOAppl.java معادل متن موجود در FileIO.java است، ولی چگونگی کار کردن با جویبارهای نویسه ^{7} را به جای جویبارهای بایتی نشان می دهد. از هر کدام از این دو روش می توانید در برنامه ها وبرنامک ها استفاده کنید. در این مثال، انتخاب یکی از این دو روش کاملاً بر حسب تصادف صورت می گیرد، ولی در برنامه های واقعی این تصمیم بستگی به نیازهای خاص برنامه دارد.

تغییرات متغیر نمونه و سازنده مانند متن مربوط به برنامه هستند، و متن مربوط به روش actionPerformed نیز تقریباً به همان صورت است، با دو استثنا به شرح زیر:

² character streams.

¹ stack trace.

³ byte streams.

- نوشتن: هنگامی که متن موجود در textField گرفته شد، مستقیماً به روش out.write داده می شود.
- **خواندن:** یک آرایهی نویسهای برای نگهداشتن دادههای خوانده شده از جویبار ورودی ایجاد می شود.

```
public void actionPerformed(ActionEvent event) {
  Object source = event.getSource();
  if(source == button) {
//Variable to display text read from file
    String s = null;
    if( clickMeMode) {
      try{
//Code to write to file
        String text = textField.getText();
        String outputFileName =
                System.getProperty("user.home",
          File.separatorChar + "home" +
          File.separatorChar + "monicap") +
          File.separatorChar + "text.txt";
          File outputFile = new File(outputFileName);
          FileWriter out = new
                FileWriter(outputFile);
        out.write(text);
        out.close();
//Code to read from file
        String inputFileName =
                System.getProperty("user.home",
          File.separatorChar + "home" +
          File.separatorChar + "monicap") +
          File.separatorChar + "text.txt";
        File inputFile = new File(inputFileName);
        FileReader in = new FileReader(inputFile);
        char c[] = new
  char[(char)inputFile.length()];
        in.read(c);
        s = new String(c);
        in.close();
      }catch(java.io.IOException e){
       System.out.println("Cannot access text.txt");
//Clear text field
      textField.setText("");
//Display text read from file
      text.setText("Text retrieved from file:");
      textField.setText(s);
      button.setText("Click Again");
      clickMeMode = false;
    } else {
//Save text to file
      text.setText("Text to save to file:");
      textField.setText("");
      button.setText("Click Me");
      clickMeMode = true;
  }
```

اعطای اجازه به برنامکها

اگر سعی کرده باشید مثال برنامک را اجرا کنید، بی تردید هنگام زدن دکمه ی Click Me با پیغام خطا مواجه شده اید. علت آن است که سیستم امنیتی بستر جاوا ۲ به یک برنامک اجازه نمی دهد که بدون اجازه ی صریح پرونده ای را در دیسک بنویسد یا از آن بخواند.

یک برنامک به منابع محلی سیستم دسترسی ندارد، مگر اینکه اجازه ی اختصاصی به آن داده شود. بنا بر این، برای اینکه برنامک FileUIAppl بتواند پرونده ی text.txt را بخواند یا در آن بنویسد، لازم است که اجازه ی دسترسی خواندنی یا نوشتنی به آن پرونده به آن داده شود.

اجازهی دسترسی از طریق یک پروندهی راهبرد داده میشود، و appletviewer با پروندهی راهبرد مربوط به برنامک مورد نظر اجرا می 2یرد.

ایجاد یک پروندهی راهبرد

ابزار راهبرد کی از ابزارهای امنیتی بستر جاوا ۲ برای ایجاد پروندههای راهبرد است. درس "کنترل برنامکها" در خودآموز جاوا به نشانی نشانی بستر جاوا به نشانی بستو خودآموز به نشانی استفاده از http://java.sun.com/docs/books/tutorial/security1.2/tour1/step2.html نحوهی استفاده از ابزار راهبرد را به طور مشروح توضیح می دهد. در اینجا پروندهی راهبرد لازم برای اجرای برنامک را می بینید. برای ایجاد این پرونده می توانید از ابزار راهبرد استفاده کنید و ای اینکه متن زیر را به درون یک پروندهی متنی کپی کنید.

```
grant {
  permission java.util.PropertyPermission
  "user.home", "read";
  permission java.io.FilePermission
   "${user.home}/text.txt", "read,write";
};
```

اجرای یک برنامک با پروندهی راهبرد

به فرض اینکه پروندهی راهبرد polfile نام داشته باشد و در همان پوشهی پروندهی HTML حاوی کد اجرای برنامک به نام fileIO.html قرار گرفته باشد، برای اجرای برنامک نما ^{7} باید از دستوری به صورت زیر استفاده کنید:

appletviewer -J-Djava.security.policy=polfile fileIO.html

توجه: اگر مرورگر^{†} شما مجهز به بستر جاوا ۲ باشد یا اینکه جازن جاوا (رک. نشانی († الله) باشد، میتوانید با قرار دادن († الله) را نصب کرده باشید، میتوانید با قرار دادن پرونده راهبرد در پوشه مبدأ رایانه ی خود، برنامک را از درون مرورگر اجرا کنید.

متن پروندهی fileIO.html برای اجرای برنامک FileIOAppl به صورت زیر است:

```
<HTML> <BODY>
```

¹ policy file.

² policy tool.

³ appletviewer.

⁴ browser.

```
<APPLET CODE=FileIOAppl.class WIDTH=200 HEIGHT=100>
</APPLET>
</BODY>
</HTML>
```

محدودسازي برنامهها

برای محدود کردن دسترسی برنامهها می توانید به صورت زیر از مدیر امنیت پیشفرض و یک پروندهی راهبرد استفاده کنید:

```
java -Djava.security.manager
    -Djava.security.policy=apppolfile FileIO
```

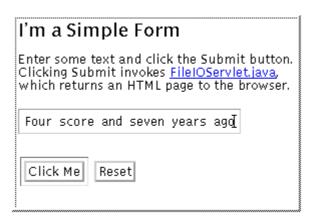
از آنجا که برنامه در درون مدیر امنیت اجرا میشود، و مدیر امنیت هر گونه دسترسی را محدود میسازد، لذا پروندهی راهبرد به دو اجازهی دیگر نیاز دارد. یکی اینکه مدیر امنیت به صف رویدادها دسترسی داشته باشد و اجزای رابط کاربر را بار کند، و دیگری اینکه برنامه هشداری را نمایش ندهد مبنی بر اینکه پنجرهاش به وسیلهی برنامهی دیگری (مدیر امنیت) ایجاد شده است.

```
grant {
  permission java.awt.AWTPermission
  "accessEventQueue";
  permission java.awt.AWTPermission
  "showWindowWithoutWarningBanner";

  permission java.util.PropertyPermission
  "user.home", "read";
  permission java.io.FilePermission
  "${user.home}/text.txt", "read,write";
};
```

دسترسی به پروندهها به وسیلهی سرولتها

گرچه سرولتها از درون مرورگر فرا خوانده می شوند، لیکن لیکن از نظر راهبرد امنیتی تابع مقررات سروری هستند که از آنجا اجرا می شوند. هنگامی که کد ورودی و خروجی پرونده را به مثال ExampServlet.java بدون و نصل Δ اضافه کنیم، می بینیم که تحت 1.1.1 Δ اضافه کنیم، می بینیم که تحت اجرا می شود.

شكل ١٧. سرولت

¹ the event queue.

Button Clicked

Text from form: Four score and seven years ago

Text from file: Here is some text.

Return to Form

شكل ۱۸. سرولت

```
import java.io.*;
import javax.servlet.*;
import javax.servlet.http.*;
public class FileIOServlet extends HttpServlet {
  public void doPost(HttpServletRequest request,
  HttpServletResponse response)
  throws ServletException, IOException
    response.setContentType("text/html");
    PrintWriter out = response.getWriter();
    out.println("<title>Example<title>" +
                     "<body bgcolor=FFFFFF>");
    out.println("<h2>Button Clicked</h2>");
    String DATA = request.getParameter("DATA");
    if(DATA != null) {
      out.println("<STRONG>Text from form:</STRONG>");
      out.println(DATA);
    } else {
      out.println("No text entered.");
    try{
//Code to write to file
      String outputFileName=
        System.getProperty("user.home",
          File.separatorChar + "home" +
          File.separatorChar + "monicap") +
          File.separatorChar + "text.txt";
      File outputFile = new File(outputFileName);
      FileWriter fout = new FileWriter(outputFile);
      fout.write(DATA);
      fout.close();
//Code to read from file
      String inputFileName =
  System.getProperty("user.home",
          File.separatorChar + "home" +
          File.separatorChar + "monicap") +
          File.separatorChar + "text.txt";
      File inputFile = new File(inputFileName);
      FileReader fin = new
```

```
FileReader(inputFile);
    char c[] = new

char[(char)inputFile.length()];
    int i;
    i = fin.read(c);
    String s = new String(c);
    out.println("<P> <STRONG>Text from file:</STRONG>");
    out.println(s);
    fin.close();
} catch(java.io.IOException e) {
    System.out.println("Cannot access text.txt");
}

out.println("<P>Return to <A
HREF=\"../simpleHTML.html\">Form</A>");
    out.close();
}
```

اضافه کردن به پرونده

تا کنون در مثالها دیدید که چگونه می توان پروندهای را به طور کامل خواند یا نوشت. ولی اغلب لازم است که دادههایی را به یک پرونده موجود اضافه کنید یا تنها مقداری از دادههای یک پرونده را بخوانید. با استفاده از کلاس RandomAccessFile (نشانی داشانی (http://java.sun.com/products/jdk/1.2/docs/api/java/io/RandomAccessFile.html را به گونهای تغییر دهید که جمله را به آخر پرونده اضافه کند. AppendIO.java ملاحظه کنید.

اطلاعات بيشتر

برای اطلاعات بیشتر در مورد ورودی و خروجی پرونده به درس "خواندن و نوشتن" در خودآموز جاوا به نشانی http://java.sun.com/docs/books/tutorial/essential/io/index.html مراجعه کنید. در بارهی تعیین اندازهی اجزا به قسمت "حل مسایل شایع در چینش اجزا" (http://java.sun.com/docs/books/tutorial/ui/swingLayout/problems.html) و "مدیریت چینش" (http://java.sun.com/docs/books/tutorial/ui/swingOverview/layout.html) و مراجعه نمایید.

فصل ۷: دستیابی به پایگاه دادهای و اجازهها

در این درس، مثالهای برنامه، برنامک، و سرولت فصل ۶ را به گونهای تغییر می دهیم که با استفاده از $JDBC^{TM}$ نوشتن و خواندن را در یک پایگاه دادهای انجام دهند. JDBC عبارت از JDBCهای اتصال به پایگاه دادهای جاوا است که در بستر جاوا ۲ موجود است.

متن برنامههای این فصل بسیار شبیه متن برنامهای است که در فصل ۶ دیدید، ولی (علاوه بر تبدیل کردن کد مربوط به دستیابی به پایگاه دادهای)، مشتمل بر مراحل دیگری، از جمله برقرار کردن محیط، ایجاد جدول پایگاه دادهای، و متصل شدن به پایگاه دادهای، نیز هست. ایجاد جدول در پایگاه دادهای از کارهای مدیر اجرایی پایگاه دادهای است و بخشی از متن برنامهی شما به شمار نمیرود. اما متصل شدن به پایگاه دادهای و دستیابی حاصل از آن بخشی از برنامهی شما است.

همانند فصل ۶، برنامک برای وصل شدن به پایگاه دادهای نیازمند اجازه ی مخصوص است. نوع اجازه ها بستگی به گرداننده ^۲ای دارد که برای اتصال به پایگاه دادهای مورد استفاده قرار می گیرد.

برقرارسازی پایگاه دادهای

برای اجرای مثالهای این فصل، نیازمند دستیابی به یک پایگاه دادهای هستید. می توانید روی سیستم خود یک پایگاه دادهای نصب کنید و یا شاید در محل کار دسترسی به یکپ ایگاه دادهای داشته باشید. در هر صورت، باید یک گرداننده ی پایگاه دادهای و تنظیمات محیطی مروطه را دارا باشید تا برنامه بتواند گرداننده را بار کرده و محل پایگاه دادهای را پیدا کند. در ضمن برای برنامه لازم است که اطلاعات لازم را برای وارد شدن ^{7} به پایگاه دادهای (یعنی نام کاربر و گذرواژه ^{7}) را در اختیار داشته باشد.

گردانندهی پایگاه دادهای نرمافزاری است که به برنماهی شما امکان میدهد که به یک پایگاه دادهای وصل شود. اگر گردانندهی لازم را برای پایگاه دادهای مورد نظر خود نداشته باشید، برنامه نخواهد توانست به آن اتصال پیدا کند.

گردانندهها یا همراه پایگاه دادهای عرضه میشوند و یا اینکه از طریق اینترنت قابل دسترسی هستند. اگر شما خود یک پایگاه دادهای نصب می کنید، برای اطلاع از چگونکی نصب و تنظیمات محیطی مربوطه به مستندات گرداننده ی مورد نظر مراجعه کنید. اگر در محل کار از یک پایگاه دادهای استفاده می کنید، به مدیر پایگاه دادهای مراجعه کنید و این اطلاعات را از او کسب نمایید.

برای اینکه دو راه انجام این کار را بیاموزید، مثال برنامه از گرداننده ی jdbc استفاده می کند، مثال برنامک از گرداننده jdbc.odbc و مثال ها به پایگاه زرداننده jdbc.odbc و مثال سرولت از گرداننده jdbc.odbc مثالها به پایگاه داده ای OracleOCI7.3.4 متصل می شوند.

¹ Java database connectivity.

² driver.

³ login.

⁴ password.

وصل شدن به پایگاههای دادهای دیگر هم مشتمل بر مراحل و متن برنامهی مشابهی است. در صورتی که برای اتصال به پایگاه دادهای نیازمند کمک هستید، حتماً به مستندات سیستم و یا مدیر پایگاه دادهای مراجعه نمایید.

ایجاد جدول پایگاه دادهای

وقتی که به یک پایگاه دادهای دسترسی پدای کردید، برای مثالهای این فصل جدولی در آن ایجاد کنید. جدول شما باید یک فیلد متنی برای ذخیره کردن دادههای نویسهای داشته باشد.

```
TABLE DBA (

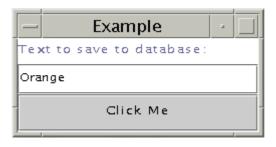
TEXT varchar2(100),

primary key (TEXT)
)
```

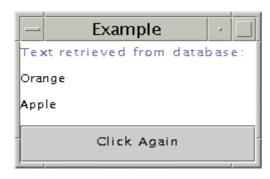
دستیابی برنامهها به پایگاه دادهای

در این مثال، برنامهی **FileIO.java** از فصل ۶ را به گونهای تغییر میدهیم که خواندن و نوشتن را در یک پایگاه دادهای انجام دهد. پنجرهی بالایی در شکل زیر زمانی ظاهر میشود که برنامهی **Dba.java** را اجرا میکنید، و پنجرهی زیر آن هنگامی ظاهر میشود که دکمهی **Click Me** را بزنید.

هنگامی که دکمه ی Click Me را میزنید، هر متنی که در فیلد متنی وارد کرده باشید، در پایگاه دادهای فخیره می شود. سپس، آن داده از پایگاه دادهای گرفته شده و در پنجرهای که در پایین نشان داده شده است، نمایش داده می شود. اگر بیش از یک بار داده ها را در جدول بنویسید، تمام مطالب نوشته شده در پنجره پایینی نمایش داده می شود، لذا شاید لازم باشد که پنجره را بزرگ کنید تا لیست کامل موارد موجود در جدول را ببینید.

شكل ١٩. هنگام شروع برنامه

شکل ۲۰. پس از نوشتن Orange و Apple در پایگاه دادهای

اجازهی دسترسی به پایگاه دادهای مستلزم نوشتن کد برای برقراری اتصال و انجام عملیات نوشتن و خواندن از پایگاه دادهای است.

برقراری اتصال به پایگاه دادهای

کلاس DriverManager از JDBC میتواند با گردانه های متعدد پایگاه دادهای کار کند، و همهی ارتباطات پایگاه دادهای را آغازش میکند. برای بار کردن گردانه و وصل شدن به پایگاه دادهای، برنامه نیازمند شیئی از نوع Connection و رشتههایی برای driver و میتایی از نوع Connection و رشتههایی برای میتایی از نوع برای میتایی از نوع برای میتایی برای میتایی برای میتایی برای میتایی برای میتایی برای میتای است.

رشته ی url_ به صورت یک جایاب متحدالشکل منبع (URL) است. این رشته متشکل از uurl_ رشته ی uvl_ بروتکل اوراکل (username 'jdbc:oracle:thin برای ورود password) به پایگاه دادهای، password، به اضافه ی اطلاعات مربوط به دستگاه، در گاه (و پروتکل است.

private Connection c;

```
final static private String _driver =
   "oracle.jdbc.driver.OracleDriver";

final static private String _url =
   "jdbc:oracle:thin:username/password@(description=(
   address_list=(address=(protocol=tcp)
   (host=developer)(port=1521)))
   (source_route=yes)(connect_data=(sid=jdcsid)))";
```

روش actionPerformed روش (Lass.forName (_driver) را برای بار کردن گردانه و روش try و try و تجاه فرا خوانی می کند. قطعههای catch را برای برقراری ارتباط فرا خوانی می کند. قطعههای catch در قمست پردازش استثناها در فصل ۶ مورد بحث قرار گرفتهاند. تنها تفاوت در این است که در این بلوک از از دو دستورالعمل catch استفاده شده است، زیرا دو نوع خطا امکان پذیر است.

فرا خوانی Class.forName(_driver); استثنای c=0 و فرا خوانی java.lang.ClassNotFoundException را بر میانگیزد، و فرا خوانی piava.sql.SQLException استثنای DriverManager.getConnection(_url);

² Uniform Resource Locator (URL).

 $^{^{\}scriptscriptstyle 1}$ driver.

³ Oracle subprotcol.

⁴ Oracle data source.

⁵ login.

⁶ port.

میانگیزد. در صورت بروز هر یک از این دو خطا، برنامه مسئله را به کاربر اطلاع میدهد، و خارج میشود، زیرا در صورت فقدان گردانه یا ارتباط پایگاه دادهای نمی تواند کار مفیدی انجام دهد.

```
public void actionPerformed(ActionEvent event) {
    try{
    //Load the driver
        Class.forName(_driver);
    //Establish database connection
        c = DriverManager.getConnection(_url);
    }catch (java.lang.ClassNotFoundException e) {
        System.out.println("Cannot find driver class");
        System.exit(1);
    }catch (java.sql.SQLException e) {
        System.out.println("Cannot get connection");
        System.exit(1);
    }
}
```

متغیرهای نهایی و خصوصی

متغیرهای عضو مورد استفاده برای برقراری ارتباط با پایگاه دادهای در این برنامه private تعریف شدهاند و در مورد دو تا از این متغیرها از عبارت final نیز استفاده شده است.

- **final:** یک متغیر نهایی حاوی مقدار ثابتی است که پس از آغازش به هیچ وجه قابل تغییر نیست. در این مثال، نام کاربر و گذرواژه، متغیرهای final هستند، زیرا نمیخواهیم که نمونهای از این کلاس یا هر کلاس دیگر بتواند این اطلاعات را تغییر دهد.
- **private:** یک متغیر خصوصی فقط به وسیله ی کلاسی که آن را تعریف کرده است، قابل استفاده است. هیچ کلاس دیگری نمی تواند متغیرهای خصوصی را بخواند یا تغییر دهد. در این مثال، گردانه ی پایگاه دادهای، نام کاربر، و گذرواژه خصوصی اعلام شدهاند تا یک کلاس خارجی نتواند به انها دستیابی پیدا کند و ارتباط پایگاه دادهای را در معرض خطر قرار دهد، و یا اینکه اطلاعات محرمانه در مورد نام کاربر و گذرواژه افشا شود. برای کسب آگاهی بیشتر د رمورد این موضوع، به درس شیئها و کلاسها (به نشانی در خودآموز در (http://java.sun.com/docs/books/tutorial/java/javaOO/index.html) در خودآموز مازد (http://java.sun.com/docs/books/tutorial) مراجعه نمایید.

خواندن و نوشتن دادهها

در عمل نوشتن، با استفاده از شیئ Connection یک شیئ Statement ایجاد می شود. شیئ SQL دارد. سپس، یک رشته که حاوی Statement روشهایی برای اجرای پرس و جوها و بازسازی SQL دارد. سپس، یک رشته که حاوی بازسازی SQL برای عمل نوشتن است، ساخته شده و به روش SQL و به روش SQL داده می شود.

```
Object source = event.getSource();
if(source == button) {
   JTextArea displayText = new JTextArea();

try {
//Code to write to database
   String theText = textField.getText();
   Statement stmt = c.createStatement();
```

فرمانهای SQL، شیئهایی از نوع String هستند، و بنا بر این، ساختن آنها مانند هر رشته ی دیگری است؛ بدین معنا که رشتههای ثابت در درون علاوه بر این، میتوان نقل قول (" ") قرار می گیرند، و متغیرهای رشته ای با استفاده از علامت بعلاوه (+) به آن اضافه می شوند. متغیر SQL دارای علامات متغیر است، نه اطلاعات منفرد و دوتایی است، تا به پایگاه داده ای بگوید که رشته ی SQL دارای اطلاعات متغیر است، نه اطلاعات ثابت.

در عمل خواندن، با فرا خوانی روش executeQuery شیئ Statement یک شیئ ResultSet در عمل خواندن، با فرا خوانی روش executeQuery سیک شیئ برس و جو بازگردانده شده است. برای ایجاد می شود. ResultSet حاوی دادههایی است که به وسیلهی پرس و جو بازگردانده شده است. برنامه به طور تکراری از ResultSet دادهها را می گیرد و به ناحیهی متنی displayText اضافه می کند.

```
//Code to read from database
   ResultSet results = stmt.executeQuery(
  "SELECT TEXT FROM dba ");
   while(results.next()){
      String s = results.getString("TEXT");
      displayText.append(s + "\n");
   stmt.close();
  } catch(java.sql.SQLException e) {
   System.out.println(e.toString());
//Display text read from database
 panel.removeAll();
 panel.add("North", clicked);
 panel.add("Center", displayText);
 panel.add("South", clickButton);
 panel.validate();
 panel.repaint();
```

دستیابی به پایگاههای دادهای به وسیلهی برنامکها

نسخهی برنامکی این مثال تفاوتی با نسخهی برنامهای آن ندارد، جز از نظر تفاوتهای استانداردی که بین برنامکها و برنامهها وجود دارد که در قسمت "ساختار و عناصر" فصل ۲ توضیح داده شد.

با این حال، اگر برنامک را بدون یک پرونده ی راهبرد اجرا کنید، با استثنایی مواجه خواهید شد که نشان دهنده ی خطا در اجازه ی دستیابی است. در قسمت "اعطای اجازه به برنامکها" از فصل ۶ کلیاتی را در باره ی پروندههای راهبرد و چگونگی اجرای برنامک با اجازه ی مورد نیاز برای آن بیان کردیم. در آن فصل، پرونده ی راهبرد را ارائه کردیم و چگونگی اجرای برنامک را به همراه آن توضیح دادیم. در این درس خواهید دید که چگونه پیغام پشته را بخوانید و بر اساس آن، اجازه ی مورد نیاز در پرونده ی راهبرد را مشخص نمایید.

برای اینکه این مثال جالبتر باشد، در این فصل دو برنامک برای دستیابی به پایگاه دادهای ارائه می کنیم: یکی از گردانهی JDBC استفاده می کند، و دیگری از پل JDBC-ODBC و گردانهی JDBC استفاده می کند، و دیگری از پل

¹ policy file.

هر دو برنامک عملیات یکسانی را بر روی یک پایگاه دادهای یکسان ولی با استفاده از گردانههای متفاوت انجام میدهند. ر برنامک پروندهی راهبرد مجزایی با لیست مجوزهای مخصوص خود دارد، و نیازهای متفاوتی برای جایابی گردانهی پایگاه دادهای دارد.

JDBC گردانهی

از گردانههای JDBC برنامههایی استفاده می کنند که منحصراً به زان جاوا نوشته شدهاند (برنامههای جاوا). این گردانه این گردانه فرا خوانیهای جدبس را مستقیماً به پروتکل مورد استفادهی DBMS تبدیل می کند. این گردانه توسط فروشنده ی DBMS عرضه می شود، و معمولاً به همراه بسته ی نرمافزاری DBMS در اختیار قرار می گیرد.

شروع کردن برنامک

برنامک DbaAppl.java برای اجرای موفق خود نیازمند یک گردانهی پایگاه دادهای و یک پروندهی راهبرد است. در این قسمت، بر پا کردن این تنظیمات را به طور کامل تشریح خواهیم کرد. پروندهی DbaAppl.html برای اجرای برنامک DbaAppl.html به صورت زیر است:

```
<hr/>
<html>
<body>

<APPLET CODE=DbaAppl.class
   WIDTH=200
   HEIGHT=100>
</APPLET>
</BODY>
</HTML>
```

و دستور اجرای برنامک با appletviewer نیز بدین صورت است:

appletviewer DbaAppl.html

ییدا کردن محل گردانهی پایگاه دادهای

در صورتی که گردانه به هر دلیل برای DriverManager قابل دسترسی نباشد، با فشار دادن دکمهی در صورتی که گردانه به هر دلیل برای Click Me

cannot find driver

معنای این خطا آن است که DriverManager در پوشهای که پرونده و HTML و پروندههای کلاس قرار دارند، به دنبال گردانه گشته است، و نتوانسته آن را پیدا کند. برای اصلاح این خطا، گردانه را به پوشهای که پروندههای برنامک در آن قرار دارند، کپی کنید، و در صورتی که گردانه در درون یک پرونده ی زیپ شده قرار دارد، آن را از زیپ خارج کنید تا برنامک بتواند به گردانه دسترسی پیدا کند.

وقتی که گردانه در محل قرار گرفت، دوباره برنامک را اجرا کنید.

appletviewer DbaAppl.html

خواندن وضعيت پشته

با فرض اینکه گردانه به طور محلی در دسترس برنامک قرار داشته باشد، اگر برنامک DbaAppl.java بدون یک پرونده ی در دسترس برنامک و Click Me نظار دادن دکمه کی پرونده اجرا شود، با فشار دادن دکمه و Click Me خطای زیر ایجاد می و java.security.AccessControlException: access denied

(java.net.SocketPermission developer resolve)

اولین سطر خطای فوق می گوید که اجازه ی دستیابی داده نشده است. به عبارت دیگر، علت ایجاد خطا آن است که برنامک سعی کرده است بدون داشتن اجازه ی لازم به منابع سیستم دستیابی پیدا کند. سطر دوم بدان معنا است که برای اصلاح این وضعیت، یک SocketPermission لازم است که به برنامک اجازه ی دستسابی به دستگاهی که پایگاه داده ای روی آن واقع شده است (developer)، بدهد.

برای ایجاد پرونده ی راهبرد لازم می توانید از ابزار راهبرد استفاده کنید و ای اینکه می توانید با استفاده از یک ویرایشگر اسکی آن را به صورت زیر تولید نمایید. پرونده ی راهبرد مورد نظر که اجازه ی اخیر در آن قرار گرفته است، در زیر نشان داده شده است:

```
grant {
  permission java.net.SocketPermission "developer",
     "resolve";
  "accessClassInPackage.sun.jdbc.odbc";
};
```

یک بار دیگر برنامک را اجرا کنید، و این بار پروندهی راهبرد DbaApplPol را که حاوی اجازهی فوق است، در آن قرار دهید:

باز دوباره یک خطا دریافت می کنید، ولی این بار از نوع متفاوتی است:

```
java.security.AccessControlException: access denied
(java.net.SocketPermission
129.144.176.176:1521 connect,resolve)
```

حالا نیاز به اجازهای از نوع SocketPermission دارید که اجازهی دسیابی به نشانی و درگاه پروتکل اینترنت (IP) روی ماشین developer را که پایگاه دادهای در آن واقع شده است، بدهد.

در اینجا پروندهی راهبرد **DbaApplPol** را که اجازهی اخیر نیز به آن اضاغفه شده است، میبینید:

دوباره برنامک را اجرا کنید. اگر از پروندهی راهبرد فوق استفاده کنید که اجازهی سوکت نیز در آن درج شده است، مشکلی نخواهید داشت.

ىل JDBC-ODBC با گردانەي

 ^{TODBC} یک رابط برنامهنویسی است که میکروسافت برای دستیابی به تعداد زیادی از پایگاههای دادهای رابطهای در بسترهای مختلف ابداع کرده است. پل ^{TODBC} در نسخههای جاوای سولاریس و ویندوز قرار داده شده است، و دو امکان مهم را در اختیار شما قرار میدهد:

۱. استفاده از ODBC از درون یک برنامه ی جاوا

¹ ASCII editor.

² Open DataBase Connectivity (ODBC).

۲. بار کردن گردانههای ODBC به عنوان گردانهی JDBC در این مثال از پل ODBC برای وصل شدن به یک پایگاه دادهای استفاده می شود. با این حال، هیچگونه کد ODBC در این برنامک به کار نرفته است.

DriverManager برای یافتن محل گردانههای پایگاه دادهای و بار کردن آنها از متغیرهای محیطی استفاده می کند. برای این مثال، لازم نیست که پروندهی گردانه به طور محلی در دسترس باشد.

شروع برنامك

پروندهی **DbaOdb.html** برای اجرای برنامک DbaOdbAppl به شرح زیر است:

```
<hr/>
<html>
<body>

<APPLET CODE=DbaOdbAppl.class
    WIDTH=200
    HEIGHT=100>
</APPLET>
</BODY>
</HTML>
```

و چگونگی اجرای آن به صورت زیر است:

appletviewer DbaOdb.html

خواندن جريان پشته

اگر برنامک DbaOdbAppl.java بدون پروندهی راهبرد اجرا شود، با فشار دادن دکمه Click Me توسط کاربر، یبغام یشتهی زیر ایجاد می شود:

```
java.security.AccessControlException: access denied
(java.lang.RuntimePermission
accessClassInPackage.sun.jdbc.odbc )
```

اولین سطر این پیغام به ما می گوید که اجازه ی دسترسی داده نشد. این بدان معنا است که علت بروز این پیغام خطا این است که برنامک سعی کرده است بدون داشتن اجازه ی لازم به یکی از منابع سیستم دست پیدا کند. سطر دوم بدان معنا است که برنامک باید اجازهای از نوع RuntimePermission برای دستیابی به بسته ی sun.jdbc.odbc را برای ماشین مجازی جاوا انجام می دهد.

برای ایجاد پرونده ی راهبرد مورد نیاز می توانید از ابزار راهبرد استفاده کنید، و یا اینکه می توانید محتویات زیر را با استفاده از یک ویرایشگر اسکی (ASCII) در پرونده بنویسید. در اینجا پرونده ی راهبرد مورد نظر را می بینید که اجازه ی مورد نیاز در آن داده شده است:

```
grant {
   permission java.lang.RuntimePermission
    "accessClassInPackage.sun.jdbc.odbc";
}.
```

بار دیگر برنامک را اجرا کنید، و این بار پروندهی **DbaOdbPol** را که حاوی اجازهی مذکور است، به عنوان پرونده ی راهبرد به آن بدهید:

```
appletviewer -J-Djava.security.policy=DbaOdbPol DbaOdb.html
باز هم یک پیغام پشته دریافت می کنید، ولی این بار وضعیت خطای آن متفاوت است:
java.security.AccessControlException:
```

```
access denied (java.lang.RuntimePermission
file.encoding read)
```

این پیغام پشته بدان معنا است که برنامک نیازمند اجازه ی خواندن برای پرونده کد شده (دودویی) است. متن یرونده ی **DbaOdbPol** که این اجازه نیز به آن اضافه شده است، در زیر مشاهده می شود:

```
grant {
  permission java.lang.RuntimePermission
    "accessClassInPackage.sun.jdbc.odbc";
  permission java.util.PropertyPermission
    "file.encoding", "read";
};
```

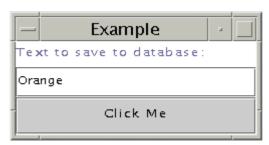
بار دیگر برنامک را اجرا کنید. اگر از پروندهی راهبرد فوق که دارای اجازهی Runtime و Property است، استفاده کنید، برنامک اجرا می شود.

appletviewer -J-Djava.security.policy=DbaOdbPol DbaOdb.html

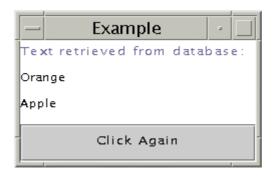
دستیابی به پایگاه دادهای توسط سرولتها

به طوری که در فصل ۶ یاد گرفتید، سرولتها تحت راهبرد امنیتی سرور شبکهای هستند که در آن اجرا می طوری که در فصل ۶ یاد گرفتید، سرولتها دادهای به FileIOServlet مربوط به فصل ۶ افزوده می شود. هنگامی که کد خواندن و نوشتن پایگاه دادهای به Java WebServer ۱.1.1 حاصل می شود که تحت I این فصل (DbaServlet.java) حاصل می شود که تحت I بدون هر گونه محدودیتی اجرا می شود.

سرور شبکه را باید به گونه پیکربندی کرد که بتواند محل پایگاه دادهای را پیدا کند. برای کمک در این زمینه به مستندات سرور شبکه یا مدیر پایگاه دادهای خود مراجعه کنید. در مورد 1.1.1 ™Java WebServer تنظیم پیکربندی شامل ویرایش نوشتارهای شروع و تغییر دادن تنظیمات محیطی برای بار کردن گردانهی ODBC و یافتن جای پایگاه دادهای و وصل شدن به آن است.

شکل ۲۱.

شکل ۲۲.

```
import java.io.*;
import javax.servlet.*;
import javax.servlet.http.*;
import java.sql.*;
import java.net.*;
import java.io.*;
public class DbaServlet extends HttpServlet {
 private Connection c;
 final static private String driver =
  "sun.jdbc.odbc.JdbcOdbcDriver";
 final static private String _user = "username";
 final static private String _pass = "password";
 final static private String
       url = "jdbc:odbc:jdc";
public void doPost(HttpServletRequest request,
  HttpServletResponse response)
  throws ServletException, IOException{
  response.setContentType("text/html");
  PrintWriter out = response.getWriter();
  out.println("<title>Example<title>" +
      "<body bgcolor=FFFFFF>");
  out.println("<h2>Button Clicked</h2>");
  String DATA = request.getParameter("DATA");
  if(DATA != null) {
     out.println("<STRONG>Text from
       form:</strong>");
     out.println(DATA);
  } else {
    out.println("No text entered.");
  }
//Establish database connection
  try{
    Class.forName ( driver);
    c = DriverManager.getConnection( url,
             _user,
             pass);
```

```
راهنماي عملي
۵۵
       برنامهنویسی به زبان جاوا
   } catch (Exception e) {
     e.printStackTrace();
     System.exit(1);
   try{
//Code to write to database
     Statement stmt = c.createStatement();
     String updateString = "INSERT INTO dba " +
     "VALUES ('" + DATA + "')";
     int count = stmt.executeUpdate(updateString);
//Code to read from database
     ResultSet results = stmt.executeQuery(
     "SELECT TEXT FROM dba ");
     while(results.next()){
       String s = results.getString("TEXT");
       out.println("<BR>
         <STRONG>Text from database:

//STRONG>");

       out.println(s);
      stmt.close();
     }catch(java.sql.SQLException e){
     System.out.println(e.toString());
      out.println("<P>Return to
        <A HREF="../dbaHTML.html">Form</A>");
     out.close();
 }
}
```

اطلاعات بيشتر

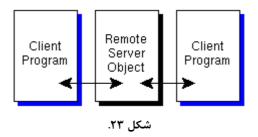
برای اطلاعات بیشتر در بارهی شرایط دستیابی به متغیرها به درس "شیئها و کلاسها" (به نشانی (http://java.sun.com/docs/books/tutorial/java/javaOO/index.html) در "خودآموز جاوا" (http://java.sun.com/docs/books/tutorial) مراجعه نمایید.

فصل ۸: فرا خوانی دوردست روش

API فرا خوانی دوردست روش (RMI) در جاوا ارتباط مشتری و سرور را بر روی شبکه امکانپذیر میسازد. به طور معمول، برنامههای مشتری تقاضاهایی را برای برنامهی سرور میفرستند، و برنامهی سرور به آن تقاضاها پاسخ میدهد.

مثال شایع این روش، استفاده ی اشتراکی از یک واژهپرداز بر روی شبکه است. واژهپرداز بر روی سرور نصب می شود، و هر کس می خواهد از آن استفاده کند، با دوکلیک کردن بر روی آیکونی در میز کار رایانه ی خود و یا تایپ کردن دستور در خط فرمان آن را اجرا می نماید. برنمه ی مشتری تقاضایی را برای دستیابی به نرمافزار برای برنامه ی سرور می فرستد، و برنامه ی سرور با قرار دادن نرمافزار در اختیار مشتری به این تقاضا پاسخ می دهد.

RMI API به شما امکان می دهد که روی سرور شیئی ایجاد کنید که از دوردست برای مشتریان قابل دسترس است، و از طریق فرا خوانی روشها روی این شیئ، ارتباط سرور و مشتری امکان پذیر می شود. مشتریان به آسانی می توانند مستقیماً با شیئ سرور ارتباط برقرار کنند، و از طریق این شیئ، به طور غیرمستقیم، با استفاده از جایابهای یکنواخت منابع (URL) و پروتکل انتقال ابرمتن (HTTP)، با یکدیگر نیز ارتباط برقرار نمایند.

این فصل چگونگی استفاده از RMI API را برای برقراری ارتباط سرور و مشتری توضیح میدهد.

در بارهی مثال

در این فصل، برنامهی ورودی و خروجی پرونده (FileIO.java) از فصل ۶ (**دستیابی به پرونده و اجازهها**) را به RMI API تبدیل خواهیم کرد.

رفتار برنامه

برنامه ی RMIClient1.java رابط کاربر سادهای دارد و از کاربر ورودی متن میخواهد. وقتی که دکمه ی Click Me فرستاده می شود. و Click Me

¹ Uniform Resource Locators (URLs).

² HyperText Transfer Protocol (HTTP).

هنگامی که در برنامهی RMIClient2.java دکمهی **Click Me** دکمهی RMIClient2.java را میزنید، متن فرستاده شده از RMIClient1.java ظاهر می شود.

شکل ۲۴. نمونهی اول مشتری ۱

اگر نمونه ی دومی از RMIClient1 را اجرا کنید و متنی را در آن تایپ نمایید، وقتی دکمه ی RMIClient1 را بزنید، آن متن در برنامه ی اخیر، دکمه ی Click Me را بزنید، آن متن در برنامه ی اخیر، دکمه ی Click Me

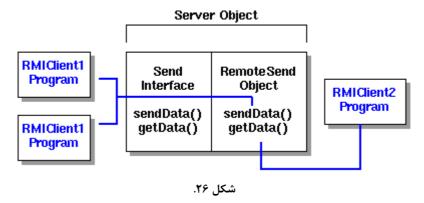

شکل ۲۵. نمونهی دوم مشتری ۱

خلاصهى پروندهها

برنامهی مثال ما متشکل از برنامهی RMIClient1، شیئ و رابط دوردست، و برنامهی RMIClient2 است، که ارتباطات آنها در شکل زیر نشان داده شده است. پروندههای متن مربوط به این برنامهها در لیست زیر نام برده شدهاند.

- RMIClient1.java: برنامهی مشتری که روش sendData را روی شیئ سرور RemoteServer فرا خوانی می کند.
- RMIClient2.java: برنامهی مشتری که روش getData را روی شیئ سرور RemoteServer فرا خوانی می کند.
- RemoteServer.java: شیئ دوردست سرور که رابط Send.java و روشهای sendData و getData را پیادهسازی می کند.
- Send.java: رابط دوردستی که روشهای سرور دوردست sendData و sendData را اعلام مي کند.

```
علاوه بر این، پروندهی راهبرد امنیتی java.policy زیر نیز اجازههای لازم را برای اجرای مثال می دهد:
  permission java.net.SocketPermission
                "*:1024-65535",
                "connect, accept, resolve";
  permission java.net.SocketPermission
                "*:80", "connect";
  permission java.awt.AWTPermission
                "accessEventQueue";
  permission java.awt.AWTPermission
                "showWindowWithoutWarningBanner";
};
```

تدوین کردن مثال

در دستورالعملهای زیر، فرض بر این است که برنامه در شاخهی آغازین کاربر zelda قرار دارد. برنامهی سرور در شاخهی آغازین کاربر zelda تدوین میشود، لیکن برای اجرا به شاخهی public_html مربوط به کاربر zelda برده می شود.

مجموعهی فرمانها برای بسترهای یونیکس و ویندوز ۳۲ بیتی به شرح زیر است—توضیحات در زیر ارائه خواهد شد:

Unix:

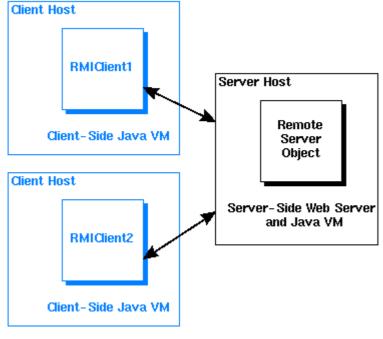
```
cd /home/zelda/classes
javac Send.java
javac RemoteServer.java
javac RMIClient2.java
javac RMIClient1.java
rmic -d . RemoteServer
cp RemoteServer*.class /home/zelda/public html/classes
cp Send.class /home/zelda/public html/classes
Win32:
cd \home\zelda\classes
javac Send.java
javac RemoteServer.java
javac RMIClient2.java
javac RMIClient1.java
rmic -d . RemoteServer
copy RemoteServer*.class \home\zelda\public html\classes
copy Send.class \home\zelda\public html\classes
دو فرمان javac اول، کلاس و رابط RemoteServer و Send را تدوین می کنند. فرمان javac سوم
كلاس RMIClient2 را تدوين مي نمايد. آخرين فرمان javac، كلاس RMIClient1 را تدوين مي كند.
```

سطر بعدی فرمان rmic را روی کلاس سرور RemoteServer اجرا مینماید. این فرمان پروندههای کلاس از نوع ClassName_Skel.class و ClassName_Stub.class ایجاد میکند. این کلاسها امکان آن را فراهم میکنند که مشتریها روشهای شیئ سرور RemoteServer را فرا خوانی کنند.

اولین فرمان کپی پرونده ی کلاس RemoteServer و کلاسهای skel و مربوط به آن را به شاخه ی عمومی RemoteServer منتقل می کند که روی سرور قرار دارد شاخه ی عمومی home/zelda/public_html/classes از سرور شبکه قرار می گیرند، و لذا همه می توانند آنها را فروگذاری کنند. اینها در شاخه ی public_html از سرور شبکه قرار می گیرند، زیرا برنامههای مشتری با استفاده از URL به آنها دستیابی می کنند.

فرمان کپی دوم کلاس send را برای همان منظور به همان محل میفرستد. کلاسهای RMIClient1 و RMIClient2 و RMIClient2 در دسترس عموم قرار نمی گیرند؛ این کلاسها با استفاده از URL با مشتری برای دستیابی و فروگذاری پروندههای شیئ دوردست در شاخهی public_html ارتباط برقرار می کنند.

- RMIClient1 از یک شاخه ی مشتری فرا خوانده می شود، و با استفاده از سرور شبکه در سمت سرور و ماشین مجازی جاوا در سمت مشتری پرونده های عمومی موجود را فروگذاری می کند.
- RMIClient2 از یک شاخهی مشتری فرا خوانده میشود، و با استفاده از سرور شبکه در سمت سرور و ماشین مجازی جاوا در سمت مشتری پروندههای عمومی موجود را فروگذاری میکند.

شکل ۲۷.

راهاندازی رجیستری RMI

پیش از شروع برنامههای مشتری، باید رجیستری RMI را راهاندازی کنید، که یک مخزن نامگذاری سمت سرور است که به مشتریهای دوردست امکان می دهد که اشارهای به شیئ سرور دوردست به دست آورند.

پیش از راهاندازی رجیستری RMI، دقت کنید که پوسته یا پنجرهای که فرمان rmiregistry در آن اجرا می شود، دارای یک متغیر محیطی CLASSPATH نباشد که به محل کلاسهای شیئ دوردست، از جمله کلاسهای stub و stub در روی سیستم اشاره داشته باشد. اگر رجیستری RMI در زمان اجرا این کلاسها را پیدا کند، آنها را از ماشین مجازی جاوای سمت سرور بار نخواهد کرد، که این زمانی که مشتریها بخواهند کلاسهای سرور دوردست را فروگذاری کنند، باعث مشکل خواهد شد.

فرمانهای زیر، مقدار متغیر CLASSPATH را حذف می کنند، و رجیستری RMI را روی درگاه پیشفرض المام درگاه دیگری به صورت زیر تعریف کنید: می توانید با اضافه کردن شماره، درگاه دیگری به صورت زیر تعریف کنید: درگاه دیگری تعیین نمایید، باید همان شماره را در کد سمت سرور نیز وارد نمایید.

Unix:

cd /home/zelda/public_html/classes
unsetenv CLASSPATH
rmiregistry &

Win32:

cd \home\zelda\public_html\classes
set CLASSPATH=
start rmiregistry

توجه: بعد از اتمام این کار میتوانید متغیر CLASSPATH را به مقدار قبلی آن باز گردانید.

اجرای شیئ سرور RemoteServer

برای اجرای برنامههای مثال، ابتدا RemoteServer را اجرا کنید. اگر ابتدا RMIClient1 یا RMIClient1 یا RMIClient2 را اجرا نمایید، نخواهند توانست ارتباط برقرار کنند، زیرا شیئ سرور دوردست در حال اجرا نیست.

در این مثال، RemoteServer از شاخهی RemoteServer از مثال، مثال، مثال، مثال، RemoteServer اجرا

فرمان java تا آخر در یک سطر نوشته می شود و به جای آخر خط فضای خالی گذاشته می شود. صفاتی که با گزینه ی D- برای تفسیر گر java تعیین شده است، خصوصیاتی است که رفتار برنامه را تغییر می دهد.

cd /home/zelda/public html/classes

java -Djava.rmi.server.codebase=http://kq6py/~zelda/classes

- -Djava.rmi.server.hostname=kq6py.eng.sun.com
- -Djava.security.policy=java.policy RemoteServer

Win32:

cd \home\zelda\public html\classes

java -Djava.rmi.server.codebase=file:c:\home\zelda\public_html\classes

- -Djava.rmi.server.hostname=kq6py.eng.sun.com -Djava.security.policy=java.policy RemoteServer
- صفت java.rmi.server.codebase محل کلاسهای در دسترس عموم را مشخص می کند.
- صفت java.rmi.server.hostname نام کامل میزبان سرور است که کلاسهای در دسترس عموم در آن واقع شدهاند.

¹ line break.

² space.

- صفت java.security.policy پروندهی راهبرد java.security.policy را مشخص می کند که اجازههای لازم برای اجرای شیئ سرور دوردست و دستیابی به کلاسهای سرور دوردست برای فروگذاری در آن داده شده است.
  - کلاسی که باید اجرا شود (RemoteServer).

اجرای برنامهی RMIClient1

مجموعهی فرمانهای لازم برای بسترهای یونیکس و ویندوز ۳۲ بیتی و توضیحات مربوطه در زیر آمده است. در این مثال، RMIClient1 از شاخهی home/zelda/classes/ اجرا می شود.

فرمان java تا آخر در یک سطر نوشته می شود و به جای آخر خط فضای خالی گذاشته می شود. صفاتی java فرمان java تعیین شده است، خصوصیاتی است که رفتار برنامه را تغییر می دهد. که با گزینه ی Dix:

cd /home/zelda/classes

java -Djava.rmi.server.codebase=http://kq6py/~zelda/classes/
 -Djava.security.policy=java.policy RMIClient1 kq6py.eng.sun.com
Win32:

cd \home\zelda\classes

java -Djava.rmi.server.codebase=file:c:\home\zelda\classes\
 -Djava.security.policy=java.policy RMIClient1 kq6py.eng.sun.com

- صفت java.rmi.server.codebase محل کلاسهای در دسترس عموم را برای فروگذاری مشخص می کند.
- صفت java.security.policy پرونده ی java.security.policy را مشخص می کند که اجازههای لازم برای برنامه ی مشتری جهت دستیابی به کلاسهای سرور دوردست در آن داده شده است.
- برنامه ی مشتری که باید اجرا شود (RMIClient1)، و نام میزبان سروری که کلاسهای سرور دوردست در آن واقع شدهاند (Kq6py).

اجرای RMIClient2

مجموعهی فرمانهای لازم برای بسترهای یونیکس و ویندوز ۳۲ بیتی و توضیحات مربوطه در زیر آمده است. در این مثال، RMIClient2 از شاخهی home/zelda/classes/ اجرا می شود.

فرمان java تا آخر در یک سطر نوشته می شود و به جای آخر خط فضای خالی گذاشته می شود. صفاتی غرمان java تغییر می دهد. که با گزینه ی D- برای تفسیر گر java تغیین شده است، خصوصیاتی است که رفتار برنامه را تغییر می دهد.

cd /home/zelda/classes

java -Djava.rmi.server.codebase=http://kq6py/~zelda/classes
 -Djava.security.policy=java.policy RMIClient2 kq6py.eng.sun.com
Win 22.

cd \home\zelda\classes

¹ line break.

² space.

³ line break.

⁴ space.

java -Djava.rmi.server.codebase=file:c:\home\zelda\public_html\classes
 -Djava.security.policy=java.policy RMIClient2 kq6py.eng.sun.com

- صفت java.rmi.server.codebase محل کلاسهای در دسترس عموم را مشخص می کند.
- صفت java.rmi.server.hostname نام کامل میزبان سرور است که کلاسهای در دسترس عموم در آن واقع شدهاند.
- صفت java.security.policy پرونده ی راهبرد java.security.policy را مشخص می کند که اجازه های لازم برای اجرای شیئ سرور دوردست و دستیابی به کلاسهای سرور دوردست برای فروگذاری در آن داده شده است.
  - کلاسی که باید اجرا شود (RMIClient2).

کلاس RemoteServer

کلاس RemoteServer کلاس UnicastRemoteObject کلاس RemoteServer و روشهای میده. کلاس sendData و sendData و Send اعلام شدهاند، پیادهسازی میکند. کلاس yava.lang.Object برخی از روشهای java.lang.Object را برای اشیای دوردست پیادهسازی میکند، و سازندهها و روشهای ایستایی دارد که باعث میشوند برنامههای مشتری بتوانند روشهای شیئ دوردست را فرا خوانی کنند.

```
String text;

public RemoteServer() throws RemoteException {
   super();
}

public void sendData(String gotText) {
   text = gotText;
}

public String getData() {
   return text;
}
```

روش RMISecurityManager main را نصب می کند، و ارتباطی را با یک درگاه در ماشین سرور برقرار می کند. مدیر امنیت مشخص می کند که آیا برای عملیات مورد نظر برنامه ی سرور که نیاز به کسب اجازه دارند، اجازه ی لازم از طریق پرونده ی راهبرد داده شده است، یا نه. روش main برای شیئ RMI و RMI یک نام ایجاد می کند، که حاوی نام سرور (kq6py) اجرا کننده ی رجیستری Send است.

نام سرور به طور پیشفرض از درگاه ۱۰۹۹ استفاده می کند. اگر مایل باشید که از درگاه دیگری استفاده کنید، می توانید آن را با دونقطه به صورت زیر اضافه نمایید: ۱۹۹۵ kq6py: اگر به این ترتیب درگاه را تغییر دهید، باید رجیستری RMI را با همان شماره ی درگاه اجرا نمایید.

}

در قطعهی try نمونهای از کلاس RemoteServer ایجاد می شود، و با استفاده از دستورالعمل ، Naming.rebind (name, remoteServer); نام مشخص شده به شیئ دوردست در رجیستری RMI متصل می شود.

```
public static void main(String[] args){
  if(System.getSecurityManager() == null) {
    System.setSecurityManager(new
            RMISecurityManager());
  String name = "//kq6py.eng.sun.com/Send";
  try {
    Send remoteServer = new RemoteServer();
    Naming.rebind(name, remoteServer);
    System.out.println("RemoteServer bound");
  } catch (java.rmi.RemoteException e) {
    System.out.println("Cannot create
                 remote server object");
  } catch (java.net.MalformedURLException e) {
    System.out.println("Cannot look up
                 server object");
}
```

public String getData() throws RemoteException;

توجه: شیئ remoteServer از نوع Send است، نه از نوع کلاس RemoteServer، زیرا تنها رابط Send و روشهای آن. در اختیار مشتریان قرار دارد، نه کلاس مذکور و روشهای آن.

رابط Send

```
رابط Send روشهایی تعریف می کند که در کلاس RemoteServer پیادهسازی می شوند. اینها روشهایی هستند که از دوردست قابل دسترسی اند.

public interface Send extends Remote {

public void sendData(String text)

throws RemoteException;
```

كلاس RMIClient1

کلاس RMIClient1 ارتباطی را با برنامه ی سرور دوردست برقرار میکند، و داده ها را به شیئ سرور دوردست میفرستد. کد انجام دهنده ی این کارها در روشهای actionPerformed و main قرار دارد.

${\tt actionPerformed} \ {\tt \textit{ned}} \ {\tt ned} \ {\tt$

```
روش actionPerformed برای ارسال متن به شیئ سرور دوردست، روش ورش میکند.

RemoteServer.sendData public void actionPerformed (ActionEvent event) {

Object source = event.getSource();

if (source == button) {

//Send data over socket

String text = textField.getText();
```

```
try{
    send.sendData(text);
} catch (java.rmi.RemoteException e) {
    System.out.println("Cannot send data to server");
}
textField.setText(new String(""));
}
```

main روش,

روش main پس از نصب RMISecurityManager، نامی را ایجاد میکند و برای دسترسی به شیئ سرور دوردست از این نام استفاده مینماید. مشتری از روش Naming.lookup برای پیدا کردن شیئ RemoteServer در رجیستری RMI که روی سرور اجرا می شود، استفاده می نماید.

مدیر امنیت مشخص می کند که آیا پروندهی راهبرد مناسب برای اعطای اجازهی لازم به کد فروگذاری شده برای انجام کارهای مستلزم کسب اجازه وجود دارد یا نه.

```
RMIClient1 frame = new RMIClient1();
 if(System.getSecurityManager() == null) {
   System.setSecurityManager(new RMISecurityManager());
 try {
//args[0] contains name of server where Send runs
   String name = "//" + args[0] + "/Send";
   send = ((Send) Naming.lookup(name));
  } catch (java.rmi.NotBoundException e) {
   System.out.println("Cannot look up
                 remote server object");
 } catch(java.rmi.RemoteException e){
   System.out.println("Cannot look up
                 remote server object");
  } catch(java.net.MalformedURLException e) {
   System.out.println("Cannot look up
                 remote server object");
 }
```

كلاس RMIClient2

کلاس RMIClient2 با برنامهی سرور دوردست ارتباط برقرا رکرده، دادهها را از سرور دوردست می گیرد، و گلاس actionPerformed و main قرار دارد.

روش actionPerformed

روش actionPerformed برای بازیابی دادههای فرستاده شده توسط برنامه ی مشتری، روش RemoteServer.getData افزوده می کند. این دادهها به آخر متن شیئ TextArea افزوده می شود، تا برای کارب رنهایی در سمت سرور نمایش داده شود.

```
public void actionPerformed(ActionEvent event) {
   Object source = event.getSource();

if(source == button) {
    try{
       String text = send.getData();
    }
}
```

main روش,

روش main پس از نصب RMISecurityManager، نامی را ایجاد میکند و برای دسترسی به شیئ سرور دوردست از این نام استفاده می نماید. پارامتر args[0] نام سرور میزبان را مشخص میکند. مشتری از روش RMI برای پیدا کردن شیئ RemoteServer در رجیستری RMI که روی سرور اجرا می شود، استفاده می نماید.

مدیر امنیت مشخص می کند که آیا پروندهی راهبرد مناسب برای اعطای اجازهی لازم به کد فروگذاری شده برای انجام کارهای مستلزم کسب اجازه وجود دارد یا نه.

```
RMIClient2 frame = new RMIClient2();
if(System.getSecurityManager() == null) {
  System.setSecurityManager(new RMISecurityManager());
try {
  String name = "//" + args[0] + "/Send";
  send = ((Send) Naming.lookup(name));
} catch (java.rmi.NotBoundException e) {
  System.out.println("Cannot look up remote
               server object");
} catch(java.rmi.RemoteException e){
  System.out.println("Cannot look up remote
               server object");
} catch(java.net.MalformedURLException e) {
  System.out.println("Cannot look up remote
              server object");
}
```

اطلاعات بيشتر

برای اطلاعات بیشتر، به درس RMI (به نشانی (به نشانی اطلاعات بیشتر، به در «خودآموز جاوا" مراجعه کنید. (http://java.sun.com/docs/books/tutorial/rmi/index.html

در خاتمه

پس از تکمیل این خودآموز، باید تا حدودی با زبان برنامهنویسی جاوا و چگونگی استفاده از رابطهای معمول برنامهنویس یکاربردی در بستر جاوا آشنا شده باشید. در ضمن، باید درک روشنی از شباهتها و تفاوتهای سه نوع شایع برنامههای زبان جاوا — برنامههای کاربردی، برنامکها، و سرولتها — پیدا کرده باشید. بخش دوم این کتاب به بررسی سوکتها، ریسهها، رمزنگاری، ساختن رابط کاربر پیچیده تر، متوالیسازی، انبارهها، بینالمللیسازی، و پروندههای فشرده ی جاوا (JAR) می پردازد. در ضمن، مفاهیم شیئگرا در رابطه با مثالهای بخش ۱ و ۲ در آنجا ارائه شدهاند.

- برای کسب اطلاعات بیشتر در بارهی زبان برنامهنویسی جاوا از صفحهی مقالات (http://java.sun.com/developer/technicalArticles)،
- http://java.sun.com/developer/onlineTraining)، و ساير اسناد اطلاعاتی (http://java.sun.com/developer/infodocs/) شرکت سان مايکروسيستمز نيز میتوانيد استفاده کنيد.

مونیکا پاولان (http://java.sun.com/people/monicap) یکی از نویسندگان عضو تیم JDC است. او در زمینه گرافیک دوبعدی و سهبعدی، امنیت، و محصولات پایگاه دادهای سابقه ی برنامهنویسی دارد، و amonica.pawlan@eng.sun.com

متن برنامهها

AppendIO.java

```
import java.awt.Color;
import java.awt.BorderLayout;
import java.awt.event.*;
import javax.swing.*;
import java.io.*;
class AppendIO extends JFrame implements ActionListener {
   JLabel text;
  JButton button;
  JPanel panel;
  JTextField textField;
  private boolean clickMeMode = true;
  AppendIO() { //Begin Constructor
    text = new JLabel("Text to save to file:");
    button = new JButton("Click Me");
    button.addActionListener(this);
    textField = new JTextField(30);
    panel = new JPanel();
    panel.setLayout(new BorderLayout());
    panel.setBackground(Color.white);
    getContentPane().add(panel);
    panel.add(BorderLayout.NORTH, text);
    panel.add(BorderLayout.CENTER, textField);
     panel.add(BorderLayout.SOUTH, button);
   } //End Constructor
  public void actionPerformed(ActionEvent event) {
     Object source = event.getSource();
     if (source == button) {
       String s = null;
       if ( clickMeMode) {
         try {
      //Write to file
          String text = textField.getText();
          byte b[] = text.getBytes();
          String outputFileName = System.getProperty("user.home",
                                File.separatorChar + "home" +
                                File.separatorChar + "zelda") +
                                File.separatorChar + "text.txt";
          File outputFile = new File(outputFileName);
          RandomAccessFile out = new RandomAccessFile(outputFile,
  "rw");
          out.seek(outputFile.length());
          out.write(b);
     //Write a new line (NL) to the file.
         out.writeByte('\n');
         out.close();
    //Read from file
```

```
String inputFileName = System.getProperty("user.home",
                             File.separatorChar + "home" +
                             File.separatorChar + "zelda") +
                             File.separatorChar + "text.txt";
         File inputFile = new File(inputFileName);
         FileInputStream in = new FileInputStream(inputFile);
         byte bt[] = new byte[(int)inputFile.length()];
         in.read(bt);
         s = new String(bt);
         in.close();
       } catch(java.io.IOException e) {
         System.out.println(e.toString());
//Clear text field
       textField.setText("");
//Display text read from file
        text.setText("Text retrieved from file:");
        textField.setText(s);
        button.setText("Click Again");
        clickMeMode = false;
      } else {
//Save text to file
        text.setText("Text to save to file:");
        textField.setText("");
       button.setText("Click Me");
        clickMeMode = true;
 }//end action performed method
 public static void main(String[] args) {
   JFrame frame = new AppendIO();
   frame.setTitle("Example");
  WindowListener l = new WindowAdapter() {
  public void windowClosing(WindowEvent e) {
       System.exit(0);
   } ;
   frame.addWindowListener(1);
   frame.pack();
  frame.setVisible(true);
apppolfile
/* AUTOMATICALLY GENERATED ON Mon Mar 08 16:12:26 PST 1999*/
/* DO NOT EDIT */
grant {
 permission java.awt.AWTPermission "accessEventQueue";
 permission java.awt.AWTPermission "showWindowWithoutWarningBanner";
 permission java.util.PropertyPermission "user.home", "read";
 permission java.io.FilePermission "${user.home}/text.txt", "write";
 permission java.io.FilePermission "${user.home}/text2.txt", "read";
};
```

ApptoAppl.java

import java.awt.Color;

```
راهنماي عملي
69
       برنامهنویسی به زبان جاوا
import java.awt.BorderLayout;
import java.awt.event.*;
import javax.swing.*;
import java.applet.Applet;
public class ApptoAppl extends Applet
      implements ActionListener {
   JLabel text;
   JButton button;
   JPanel panel;
   private boolean clickMeMode = true;
   public void init(){
     setLayout(new BorderLayout(1, 2));
     setBackground(Color.white);
     text = new JLabel("I'm a Simple Program");
     button = new JButton("Click Me");
     button.addActionListener(this);
     add("Center", text);
     add("South", button);
   }
 public void start() {
     System.out.println("Applet starting.");
 public void stop() {
     System.out.println("Applet stopping.");
  public void destroy() {
     System.out.println("Destroy method called.");
   public void actionPerformed(ActionEvent event) {
        Object source = event.getSource();
        if ( clickMeMode) {
          text.setText("Button Clicked");
          button.setText("Click Again");
           clickMeMode = false;
        } else {
          text.setText("I'm a Simple Program");
          button.setText("Click Me");
          clickMeMode = true;
   }
}
Dba.java
import java.awt.Color;
import java.awt.BorderLayout;
import java.awt.event.*;
import javax.swing.*;
import java.sql.*;
import java.net.*;
import java.util.*;
import java.io.*;
```

```
class Dba extends JFrame implements ActionListener {
   JLabel text, clicked;
   JButton button, clickButton;
   JPanel panel;
   JTextField textField;
  private boolean clickMeMode = true;
  private Connection c;
  final static private String driver =
  "oracle.jdbc.driver.OracleDriver";
  final static private String _url =
  "jdbc:oracle:thin:username/password@(description=(address list=(addr
  ess=(protocol=tcp)(host=developer)(port=1521)))(source route=yes)(co
  nnect data=(sid=ansid)))";
  Dba() { //Begin Constructor
    text = new JLabel("Text to save to database:");
    button = new JButton("Click Me");
    button.addActionListener(this);
    textField = new JTextField(20);
    panel = new JPanel();
    panel.setLayout(new BorderLayout());
    panel.setBackground(Color.white);
    getContentPane().add(panel);
    panel.add(BorderLayout.NORTH, text);
    panel.add(BorderLayout.CENTER, textField);
    panel.add(BorderLayout.SOUTH, button);
   } //End Constructor
  public void actionPerformed(ActionEvent event) {
    try{
// Load the Driver
       Class.forName ( driver);
// Make Connection
       c = DriverManager.getConnection( url);
      catch (java.lang.ClassNotFoundException e) {
       System.out.println("Cannot find driver class");
      System.exit(1);
      }catch (java.sql.SQLException e) {
      System.out.println("Cannot get connection");
      System.exit(1);
      }
     Object source = event.getSource();
     if(source == button) {
       if( clickMeMode) {
         JTextArea displayText = new JTextArea();
         try{
      //Code to write to database
          String theText = textField.getText();
          Statement stmt = c.createStatement();
          String updateString = "INSERT INTO dba VALUES ('" + theText
         int count = stmt.executeUpdate(updateString);
     //Code to read from database
```

```
راهنماي عملي
٧١
       برنامهنویسی به زبان جاوا
         ResultSet results = stmt.executeQuery("SELECT TEXT FROM dba
  ");
         while (results.next()) {
           String s = results.getString("TEXT");
           displayText.append(s + "\n");
         stmt.close();
       }catch(java.sql.SQLException e) {
        System.out.println("Cannot create SQL statement");
      //Display text read from database
        text.setText("Text retrieved from database:");
        button.setText("Click Again");
        clickMeMode = false;
//Display text read from database
      } else {
        text.setText("Text to save to database:");
        textField.setText("");
        button.setText("Click Me");
        clickMeMode = true;
      }
   }
}
  public static void main(String[] args) {
      Dba frame = new Dba();
      frame.setTitle("Example");
      WindowListener l = new WindowAdapter() {
        public void windowClosing(WindowEvent e) {
          System.exit(0);
      };
      frame.addWindowListener(1);
      frame.pack();
      frame.setVisible(true);
}
DbaAppl.java
import java.awt.Color;
import java.awt.BorderLayout;
import java.awt.event.*;
import java.applet.Applet;
import javax.swing.*;
import java.sql.*;
import java.net.*;
import java.io.*;
public class DbaAppl extends Applet implements ActionListener {
   JLabel text, clicked;
   JButton button, clickButton;
  JTextField textField;
  private boolean clickMeMode = true;
  private Connection c;
  final static private String _driver =
  "oracle.jdbc.driver.OracleDriver";
```

```
final static private String url =
"jdbc:oracle:thin:username/password@(description=(address list=(addr
ess=(protocol=tcp)(host=developer)(port=1521)))(source route=yes)(co
nnect data=(sid=ansid)))";
public void init(){
  setBackground(Color.white);
  text = new JLabel("Text to save to file:");
  clicked = new JLabel("Text retrieved from file:");
  button = new JButton("Click Me");
  button.addActionListener(this);
  clickButton = new JButton("Click Again");
  clickButton.addActionListener(this);
  textField = new JTextField(20);
  setLayout(new BorderLayout());
  setBackground(Color.white);
  add(BorderLayout.NORTH, text);
  add(BorderLayout.CENTER, textField);
  add(BorderLayout.SOUTH, button);
public void start() {
  System.out.println("Applet starting.");
public void stop() {
  System.out.println("Applet stopping.");
public void destroy() {
 System.out.println("Destroy method called.");
public void actionPerformed(ActionEvent event) {
  try{
     Class.forName ( driver);
     c = DriverManager.getConnection( url);
   }catch (java.lang.ClassNotFoundException e) {
    System.out.println("Cannot find driver");
    System.exit(1);
   }catch (java.sql.SQLException e) {
    System.out.println("Cannot get connection");
    System.exit(1);
  Object source = event.getSource();
  if(source == button) {
    if( clickMeMode) {
      JTextArea displayText = new JTextArea();
  //Write to database
       String theText = textField.getText();
       Statement stmt = c.createStatement();
       String updateString = "INSERT INTO dba VALUES ('" + theText
+ "')";
       int count = stmt.executeUpdate(updateString);
 //Read from database
       ResultSet results = stmt.executeQuery("SELECT TEXT FROM dba
");
       while(results.next()){
```

```
راهنماي عملي
٧٣
       برنامهنویسی به زبان جاوا
            String s = results.getString("TEXT");
            displayText.append(s + "\n");
          stmt.close();
         }catch(java.sql.SQLException e){
         System.out.println("Cannot create SQL statement");
         System.exit(1);
//Display text read from database
        text.setText("Text retrieved from file:");
        button.setText("Click Again");
        clickMeMode = false;
//Display text read from database
      } else {
        text.setText("Text to save to file:");
        textField.setText("");
        button.setText("Click Me");
        _clickMeMode = true;
      }
    }
  }
DbaOdbAppl.java
import java.awt.Font;
import java.awt.Color;
import java.awt.BorderLayout;
import java.awt.event.*;
import java.applet.Applet;
import javax.swing.*;
import java.sql.*;
import java.net.*;
import java.io.*;
public class DbaOdbAppl extends Applet
      implements ActionListener {
   JLabel text, clicked;
   JButton button, clickButton;
   JTextField textField;
  private boolean clickMeMode = true;
  private Connection c;
  final static private String driver =
  "sun.jdbc.odbc.JdbcOdbcDriver";
   final static private String _user = "username";
   final static private String _pass = "password";
   final static private String _url = "jdbc:odbc:jdc";
  public void init(){
     text = new JLabel("Text to save to file:");
     clicked = new JLabel("Text retrieved from file:");
     button = new JButton("Click Me");
     button.addActionListener(this);
     clickButton = new JButton("Click Again");
     clickButton.addActionListener(this);
     textField = new JTextField(20);
     setLayout(new BorderLayout());
     setBackground(Color.white);
     add(BorderLayout.NORTH, text);
```

```
add(BorderLayout.CENTER, textField);
     add(BorderLayout.SOUTH, button);
  public void start() {
 public void stop() {
     System.out.println("Applet stopping.");
 public void destroy() {
    System.out.println("Destroy method called.");
 public void actionPerformed(ActionEvent event) {
   trv{
     Class.forName ( driver);
     c = DriverManager.getConnection( url, user, pass);
     }catch (Exception e) {
     e.printStackTrace();
     System.exit(1);
     }
     Object source = event.getSource();
     if(source == button) {
       if( clickMeMode) {
         JTextArea displayText = new JTextArea();
         try{
     //Write to database
          String theText = textField.getText();
          Statement stmt = c.createStatement();
          String updateString = "INSERT INTO dba VALUES ('" + theText
  + "')";
          int count = stmt.executeUpdate(updateString);
   //Read from database
         ResultSet results = stmt.executeQuery("SELECT TEXT FROM dba
  ");
          while(results.next()) {
            String s = results.getString("TEXT");
            displayText.append(s + "\n");
         stmt.close();
         }catch(java.sql.SQLException e) {
         System.out.println("Cannot create SQL statement");
         System.exit(1);
         }
//Display text read from database
       text.setText("Text retrieved from file:");
       button.setText("Click Again");
        clickMeMode = false;
//Display text read from database
      } else {
       text.setText("Text to save to file:");
       textField.setText("");
       button.setText("Click Me");
       _clickMeMode = true;
      }
```

```
راهنماي عملي
۷۵
       برنامهنویسی به زبان جاوا
dbapol
grant{
  permission java.awt.AWTPermission "accessEventQueue";
  permission java.awt.AWTPermission "showWindowWithoutWarningBanner";
  permission java.util.PropertyPermission "user.home", "read";
  permission java.io.FilePermission "${user.home}/text.txt", "write";
  permission java.io.FilePermission "${user.home}/text2.txt", "read";
};
DbaServlet.java
import java.io.*;
import javax.servlet.*;
import javax.servlet.http.*;
import java.sql.*;
import java.net.*;
import java.io.*;
public class DbaServlet extends HttpServlet {
    private Connection c;
    final static private String _driver =
  "sun.jdbc.odbc.JdbcOdbcDriver"
    final static private String _user = "username";
    final static private String _pass = "password";
    final static private String url = "jdbc:odbc:jdc";
    public void doPost(HttpServletRequest request,
       HttpServletResponse response)
       throws ServletException, IOException
  response.setContentType("text/html");
  PrintWriter out = response.getWriter();
        out.println("<title>Example</title>" +
                     "<body bgcolor=FFFFFF>");
        out.println("<h2>Button Clicked</h2>");
        String DATA = request.getParameter("DATA");
        if(DATA != null) {
     out.println("<STRONG>Text from form:</STRONG>");
                out.println(DATA);
        } else {
                out.println("No text entered.");
//Establish database connection
        try{
          Class.forName ( driver);
          c = DriverManager.getConnection( url, user, pass);
        }catch (java.sql.SQLException e) {
          System.out.println("Cannot get connection");
          System.exit(1);
```

```
راهنمای عملی
برنامهنویسی به زبان جاوا
```

48

```
}catch (java.lang.ClassNotFoundException e) {
         System.out.println("Driver class not found");
        try{
//Code to write to database
         Statement stmt = c.createStatement();
         String updateString = "INSERT INTO dba " + "VALUES ('" +
  DATA + "')";
         int count = stmt.executeUpdate(updateString);
//Code to read from database
         ResultSet results = stmt.executeQuery("SELECT TEXT FROM dba
         while(results.next()) {
            String s = results.getString("TEXT");
            out.println("<BR><STRONG>Text from database:</STRONG>");
            out.println(s);
        }
        stmt.close();
        }catch(java.sql.SQLException e) {
```

System.out.println("Cannot create SQL statement");

out.println("<P>Return to <A HREF=../dbaHTML.html>Form</A>");

ExampleProgram.java

out.close();

System.exit(1);

<mark>"</mark>);

}

}

```
//A Very Simple Example
class ExampleProgram {
  public static void main(String[] args) {
        System.out.println("I'm a Simple Program");
   }
}
```

ExampServlet.java

```
import java.io.*;
import javax.servlet.*;
import javax.servlet.http.*;
public class ExampServlet extends HttpServlet {
    public void doPost(HttpServletRequest request,
       HttpServletResponse response)
       throws ServletException, IOException
  response.setContentType("text/html");
  PrintWriter out = response.getWriter();
        out.println("<title>Example</title>" +
                     "<body bgcolor=FFFFFF>");
        out.println("<h2>Button Clicked</h2>");
```

```
راهنماي عملي
٧٧
       برنامهنویسی به زبان جاوا
        String DATA = request.getParameter("DATA");
        if(DATA != null) {
                out.println(DATA);
        } else {
                out.println("No text entered.");
        out.println("<P>Return to <A
  HREF=../simpleHTML.html>Form</A>");
        out.close();
}
FileIO.java
import java.awt.Color;
import java.awt.BorderLayout;
import java.awt.event.*;
import javax.swing.*;
import java.io.*;
class FileIO extends JFrame implements ActionListener {
   JLabel text;
   JButton button;
   JPanel panel;
   JTextField textField;
  private boolean _clickMeMode = true;
  FileIO() { //Begin Constructor
     text = new JLabel("Text to save to file:");
     button = new JButton("Click Me");
     button.addActionListener(this);
     textField = new JTextField(30);
     panel = new JPanel();
     panel.setLayout(new BorderLayout());
     panel.setBackground(Color.white);
     getContentPane().add(panel);
     panel.add(BorderLayout.NORTH, text);
    panel.add(BorderLayout.CENTER, textField);
    panel.add(BorderLayout.SOUTH, button);
   } //End Constructor
  public void actionPerformed(ActionEvent event) {
     Object source = event.getSource();
//The equals operator (==) is one of the few operators
//allowed on an object in the Java programming language
     if (source == button) {
       String s = null;
       //Write to file
       if ( clickMeMode) {
         try {
          String text = textField.getText();
          byte b[] = text.getBytes();
          String outputFileName = System.getProperty("user.home",
                                 File.separatorChar + "home" +
                                 File.separatorChar + "zelda") +
                                 File.separatorChar + "text.txt";
          FileOutputStream out = new FileOutputStream(outputFileName);
```

```
out.write(b);
          out.close();
         } catch(java.io.IOException e) {
           System.out.println("Cannot write to text.txt");
      //Read from file
          try {
          String inputFileName = System.getProperty("user.home",
                          File.separatorChar + "home" +
                          File.separatorChar + "zelda") +
                          File.separatorChar + "text.txt";
     File inputFile = new File(inputFileName);
           FileInputStream in = new FileInputStream(inputFile);
           byte bt[] = new byte[(int)inputFile.length()];
           in.read(bt);
           s = new String(bt);
           in.close();
          } catch(java.io.IOException e) {
            System.out.println("Cannot read from text.txt");
        //Clear text field
          textField.setText("");
        //Display text read from file
          text.setText("Text retrieved from file:");
          textField.setText(s);
          button.setText("Click Again");
          clickMeMode = false;
        } else {
//Save text to file
         text.setText("Text to save to file:");
          textField.setText("");
          button.setText("Click Me");
          clickMeMode = true;
   }
 }
public static void main(String[] args) {
  FileIO frame = new FileIO();
   frame.setTitle("Example");
  WindowListener l = new WindowAdapter() {
    public void windowClosing(WindowEvent e) {
       System.exit(0);
  } ;
  frame.addWindowListener(1);
  frame.pack();
   frame.setVisible(true);
 }
}
```

FileIOAppl.java

```
import java.awt.Color;
import java.awt.BorderLayout;
import java.awt.event.*;
import javax.swing.*;
import java.applet.Applet;
import java.io.*;
```

```
راهنماي عملي
٧٩
       برنامهنویسی به زبان جاوا
public class FileIOAppl extends JApplet implements ActionListener {
    JLabel text;
    JButton button;
    JPanel panel;
    JTextField textField;
    private boolean clickMeMode = true;
    public void init(){
    getContentPane().setLayout(new BorderLayout(1, 2));
    getContentPane().setBackground(Color.white);
    text = new JLabel("Text to save to file:");
    button = new JButton("Click Me");
    button.addActionListener(this);
    textField = new JTextField(30);
    getContentPane().add(BorderLayout.NORTH, text);
    getContentPane().add(BorderLayout.CENTER, textField);
    getContentPane().add(BorderLayout.SOUTH, button);
 public void start() {
    System.out.println("Applet starting.");
 public void stop() {
    System.out.println("Applet stopping.");
 public void destroy() {
    System.out.println("Destroy method called.");
 public void actionPerformed(ActionEvent event) {
    Object source = event.getSource();
    if (source == button) {
    String s = null;
//Variable to display text read from file
    if ( clickMeMode) {
        try {
    //Code to write to file
        String text = textField.getText();
        String outputFileName = System.getProperty("user.home",
                                 File.separatorChar + "home" +
                                 File.separatorChar + "zelda") +
                                 File.separatorChar + "text.txt";
            FileWriter out = new FileWriter(outputFileName);
            out.write(text);
            out.close();
    //Code to read from file
            String inputFileName = System.getProperty("user.home",
                                    File.separatorChar + "home" +
                                    File.separatorChar + "zelda") +
                                    File.separatorChar + "text.txt";
        File inputFile = new File(inputFileName);
            FileReader in = new FileReader(inputFile);
            char c[] = new char[(int)inputFile.length()];
            in.read(c);
```

System.out.println("Cannot access text.txt");

s = new String(c);

} catch(java.io.IOException e) {

in.close();

```
//Clear text field
    textField.setText("");
//Display text read from file
        text.setText("Text retrieved from file:");
        textField.setText(s);
       button.setText("Click Again");
        clickMeMode = false;
        } else {
//Save text to file
        text.setText("Text to save to file:");
        button.setText("Click Me");
        textField.setText("");
        clickMeMode = true;
    }//end action performed method
FileIOError.java
import java.awt.Font;
import java.awt.Color;
import java.awt.BorderLayout;
import java.awt.event.*;
import javax.swing.*;
import java.io.FileInputStream;
import java.io.FileOutputStream;
import java.io.File;
class FileIOError extends JFrame
        implements ActionListener {
    JLabel text;
    JButton button;
    JPanel panel;
    JTextField textField;
   private boolean clickMeMode = true;
   FileIOError() { //Begin Constructor
    text = new JLabel("Text to save to file:");
   button = new JButton("Click Me");
   button.addActionListener(this);
    textField = new JTextField(20);
   panel = new JPanel();
   panel.setLayout(new BorderLayout());
   panel.setBackground(Color.white);
    getContentPane().add(panel);
   panel.add("North", text);
   panel.add("Center", textField);
   panel.add("South", button);
    } //End Constructor
   public void actionPerformed(ActionEvent event) {
    Object source = event.getSource();
    if(source == button) {
        if( clickMeMode) {
        JLabel label = new JLabel();
```

```
۸١
       برنامهنویسی به زبان جاوا
//Write to file
        try{
        String text = textField.getText();
                byte b[] = text.getBytes();
                String outputFileName =
  System.getProperty("user.home", File.separatorChar + "home" +
  File.separatorChar + "monicap") + File.separatorChar + "text.txt";
                File outputFile = new File(outputFileName);
        FileOutputStream out = new FileOutputStream(outputFile);
        out.write(b);
        out.close();
        }catch(java.io.IOException e) {
                System.out.println("Cannot write to text.txt");
//Read from file
        try{
        String inputFileName = System.getProperty("user.home",
  File.separatorChar + "home" + File.separatorChar + "monicap") +
  File.separatorChar + "text.txt";
        File inputFile = new File(inputFileName);
                FileInputStream in = new FileInputStream(inputFile);
       byte bt[] = new byte[(int)inputFile.length()];
        int i;
        i = in.read(bt);
        String s = new String(bt);
                label.setText(s);
                in.close();
    }catch(java.io.IOException e){
        System.out.println("Cannot read from text.txt");
        text.setText("Text retrieved from file:");
       button.setText("Click Again");
        clickMeMode = false;
        } else {
        text.setText("Text to save to file:");
        textField.setText("");
       button.setText("Click Me");
        clickMeMode = true;
    }
   public static void main(String[] args) {
   FileIO frame = new FileIO();
    frame.setTitle("Example");
    WindowListener l = new WindowAdapter() {
       public void windowClosing(WindowEvent e) {
       System.exit(0);
    };
    frame.addWindowListener(1);
    frame.pack();
    frame.setVisible(true);
```

راهنماي عملي

}

FileIOServlet.java

```
import java.io.*;
import javax.servlet.*;
import javax.servlet.http.*;
public class FileIOServlet extends HttpServlet {
    public void doPost(HttpServletRequest request,
                        HttpServletResponse response)
                        throws ServletException, IOException
   {
        response.setContentType("text/html");
        PrintWriter out = response.getWriter();
        out.println("<body bgcolor=FFFFFF>");
        out.println("<h2>Button Clicked</h2>");
        String data = request.getParameter("data");
        if (data != null && data.length() > 0) {
          out.println("<STRONG>Text from form:</STRONG>");
          out.println(data);
        } else {
          out.println("No text entered.");
        try {
//Code to write to file
           String outputFileName=
           System.getProperty("user.home",
           File.separatorChar + "home" +
           File.separatorChar + "monicap") +
           File.separatorChar + "text.txt";
           FileWriter fout = new FileWriter(outputFileName);
           fout.write(data);
           fout.close();
//Code to read from file
           String inputFileName =
              System.getProperty("user.home",
              File.separatorChar + "home" +
              File.separatorChar + "monicap") +
              File.separatorChar + "text.txt";
           FileReader fin = new FileReader(inputFileName);
           char c[] = new char[(char)inputFileName.length()];
           fin.read(c);
           String s = new String(c);
           out.println("<P><STRONG>Text from file:</STRONG>");
           out.println(s);
           fin.close();
        } catch(java.io.IOException e) {
            System.out.println("Cannot access text.txt");
        out.println("<P>Return to <A
  HREF=../simpleHTML.html>Form</A>");
        out.close();
}
java.policy
grant {
  permission java.net.SocketPermission "*:1024-65535",
  "connect, accept, resolve";
  permission java.net.SocketPermission "*:80", "connect";
```

```
راهنماي عملي
۸٣
       برنامهنویسی به زبان جاوا
  permission java.awt.AWTPermission "accessEventQueue";
  permission java.awt.AWTPermission "showWindowWithoutWarningBanner";
  permission java.util.PropertyPermission "user.home", "read";
  permission java.io.FilePermission "${user.home}/text.txt", "write";
  permission java.io.FilePermission "${user.home}/text2.txt", "read";
LessonTwoA.java
class LessonTwoA {
   static String text = "I'm a Simple Program";
   public static void main(String[] args){
        System.out.println(text);
}
LessonTwoB.java
class LessonTwoB {
   String text = "I'm a Simple Program";
   static String text2 = "I'm static text";
   String getText() {
       return text;
   String getStaticText() {
  return text2;
   public static void main(String[] args) {
        LessonTwoB progInstance = new LessonTwoB();
        String retrievedText = progInstance.getText();
  String retrievedStaticText = progInstance.getStaticText();
        System.out.println(retrievedText);
  System.out.println(retrievedStaticText);
LessonTwoC.java
class LessonTwoC {
   static String text = "I'm a Simple Program";
   static String getText() {
        return text;
   public static void main(String[] args) {
        String retrievedText = getText();
        System.out.println(retrievedText);
}
LessonTwoD.java
```

class LessonTwoD {

```
String text;
   LessonTwoD() {
    text = "I'm a Simple Program";
   String getText() {
        return text;
   public static void main(String[] args) {
        LessonTwoD progInst = new LessonTwoD();
        String retrievedText = progInst.getText();
        System.out.println(retrievedText);
   }
polfile
/* AUTOMATICALLY GENERATED ON Mon Mar 08 13:33:59 PST 1999*/
/* DO NOT EDIT */
grant {
  permission java.util.PropertyPermission "user.home", "read";
  permission java.io.FilePermission "${user.home}/text.txt", "write";
 permission java.io.FilePermission "${user.home}/text2.txt", "read";
RemoteServer.java
import java.awt.Font;
import java.awt.Color;
import java.awt.BorderLayout;
import java.awt.event.*;
import javax.swing.*;
import java.io.*;
import java.net.*;
import java.rmi.*;
import java.rmi.server.*;
class RemoteServer extends UnicastRemoteObject
                 implements Send {
  private String text;
  public RemoteServer() throws RemoteException {
    super();
  public void sendData(String gotText) {
   text = gotText;
  public String getData() {
   return text;
```

```
public static void main(String[] args) {
    if(System.getSecurityManager() == null) {
      System.setSecurityManager(new RMISecurityManager());
    String name = "//kq6py.eng.sun.com/Send";
    try {
      Send remoteServer = new RemoteServer();
      Naming.rebind(name, remoteServer);
      System.out.println("RemoteServer bound");
    } catch (java.rmi.RemoteException e) {
      System.out.println("Cannot create remote server object");
    } catch (java.net.MalformedURLException e) {
     System.out.println("Cannot look up server object");
  }
}
RMIClient1.java
import java.awt.Color;
import java.awt.BorderLayout;
import java.awt.event.*;
import javax.swing.*;
import java.io.*;
import java.net.*;
import java.rmi.*;
import java.rmi.server.*;
class RMIClient1 extends JFrame
     implements ActionListener {
   JLabel text, clicked;
   JButton button;
  JPanel panel;
  JTextField textField;
  Socket socket = null;
  PrintWriter out = null;
  static Send send;
  RMIClient1() { //Begin Constructor
    text = new JLabel("Text to send:");
    textField = new JTextField(20);
    button = new JButton("Click Me");
    button.addActionListener(this);
    panel = new JPanel();
    panel.setLayout(new BorderLayout());
    panel.setBackground(Color.white);
    getContentPane().add(panel);
    panel.add("North", text);
    panel.add("Center", textField);
    panel.add("South", button);
   } //End Constructor
 public void actionPerformed(ActionEvent event) {
     Object source = event.getSource();
```

```
if(source == button) {
//Send data over socket
        String text = textField.getText();
        try{
          send.sendData(text);
  } catch (java.rmi.RemoteException e) {
    System.out.println("Cannot send data to server");
        textField.setText(new String(""));
     }
  public static void main(String[] args) {
        RMIClient1 frame = new RMIClient1();
  frame.setTitle("Client One");
        WindowListener l = new WindowAdapter() {
                public void windowClosing(WindowEvent e) {
                        System.exit(0);
                }
        };
        frame.addWindowListener(1);
        frame.pack();
        frame.setVisible(true);
    if(System.getSecurityManager() == null) {
      System.setSecurityManager(new RMISecurityManager());
   try {
      String name = "//" + args[0] + "/Send";
      send = ((Send) Naming.lookup(name));
    } catch (java.rmi.NotBoundException e) {
      System.out.println("Cannot look up remote server object");
    } catch(java.rmi.RemoteException e){
      System.out.println("Cannot look up remote server object");
    } catch(java.net.MalformedURLException e) {
      System.out.println("Cannot look up remote server object");
  }
RMIClient2.java
import java.awt.Color;
import java.awt.BorderLayout;
import java.awt.event.*;
import javax.swing.*;
import java.io.*;
import java.net.*;
import java.rmi.*;
import java.rmi.server.*;
class RMIClient2 extends JFrame
     implements ActionListener {
   JLabel text, clicked;
  JButton button;
  JPanel panel;
```

```
۸۷
       برنامهنویسی به زبان جاوا
  JTextArea textArea;
  Socket socket = null;
  PrintWriter out = null;
  static Send send;
  RMIClient2(){ //Begin Constructor
     text = new JLabel("Text received:");
     textArea = new JTextArea();
    button = new JButton("Click Me");
    button.addActionListener(this);
    panel = new JPanel();
    panel.setLayout(new BorderLayout());
    panel.setBackground(Color.white);
    getContentPane().add(panel);
    panel.add("North", text);
    panel.add("Center", textArea);
    panel.add("South", button);
   } //End Constructor
 public void actionPerformed(ActionEvent event) {
     Object source = event.getSource();
     if(source == button) {
        try{
          String text = send.getData();
    textArea.append(text);
  } catch (java.rmi.RemoteException e) {
    System.out.println("Cannot access data in server");
  }
  public static void main(String[] args) {
        RMIClient2 frame = new RMIClient2();
  frame.setTitle("Client Two");
        WindowListener l = new WindowAdapter() {
                public void windowClosing(WindowEvent e) {
                        System.exit(0);
        };
        frame.addWindowListener(1);
        frame.pack();
        frame.setVisible(true);
    if(System.getSecurityManager() == null) {
      System.setSecurityManager(new RMISecurityManager());
    }
    try {
      String name = "//" + args[0] + "/Send";
      send = ((Send) Naming.lookup(name));
    } catch (java.rmi.NotBoundException e) {
      System.out.println("Cannot access data in server");
    } catch(java.rmi.RemoteException e) {
      System.out.println("Cannot access data in server");
    } catch(java.net.MalformedURLException e) {
      System.out.println("Cannot access data in server");
```

راهنماي عملي

```
Send.java
import java.rmi.Remote;
import java.rmi.RemoteException;
public interface Send extends Remote {
  public void sendData(String text) throws RemoteException;
  public String getData() throws RemoteException;
SimpleApplet.java
import java.applet.Applet;
import java.awt.Graphics;
import java.awt.Color;
public class SimpleApplet extends Applet{
  String text = "I'm a simple applet";
  public void init() {
  text = "I'm a simple applet";
  setBackground(Color.cyan);
  public void start() {
        System.out.println("starting...");
  public void stop() {
        System.out.println("stopping...");
  public void destroy() {
        System.out.println("preparing to unload...");
  public void paint(Graphics g) {
  System.out.println("Paint");
  g.setColor(Color.blue);
  g.drawRect(0, 0,
       getSize().width -1,
       getSize().height -1);
  g.setColor(Color.red);
  g.drawString(text, 15, 25);
}
simpleHTML.html
<HTML>
<HEAD>
<TITLE>Example</TITLE>
</HEAD>
<BODY BGCOLOR="WHITE">
```

```
راهنماي عملي
۸۹
       برنامهنویسی به زبان جاوا
<TABLE BORDER="2" CELLPADDING="2">
<TR><TD WIDTH="275">
<H2>I'm a Simple Form</H2>
Enter some text and click the Submit button. < BR>
Clicking Submit invokes
<A HREF="./ExampServlet.java">ExampServlet.java</A>,<BR>
which returns an HTML page to the browser.
<FORM METHOD="POST" ACTION="/servlet/ExampServlet">
<INPUT TYPE="TEXT" NAME="DATA" SIZE=30>
<INPUT TYPE="SUBMIT" VALUE="Click Me">
<INPUT TYPE="RESET">
</FORM>
</TD></TR>
</TABLE>
</BODY>
</HTML>
SwingUI.java
import java.awt.Color;
import java.awt.BorderLayout;
import java.awt.event.*;
import javax.swing.*;
class SwingUI extends JFrame
      implements ActionListener {
   JLabel text, clicked;
   JButton button, clickButton;
   JPanel panel;
  private boolean clickMeMode = true;
   SwingUI() { //Begin Constructor
     text = new JLabel("I'm a Simple Program");
     button = new JButton("Click Me");
     button.addActionListener(this);
     panel = new JPanel();
     panel.setLayout(new BorderLayout());
    panel.setBackground(Color.white);
     getContentPane().add(panel);
     panel.add(BorderLayout.CENTER, text);
    panel.add(BorderLayout.SOUTH, button);
   } //End Constructor
  public void actionPerformed(ActionEvent event) {
        Object source = event.getSource();
        if ( clickMeMode) {
          text.setText("Button Clicked");
          button.setText("Click Again");
           clickMeMode = false;
        } else {
```

```
text.setText("I'm a Simple Program");
         button.setText("Click Me");
          _clickMeMode = true;
   }
  public static void main(String[] args) {
     SwingUI frame = new SwingUI();
     frame.setTitle("Example");
    WindowListener l = new WindowAdapter() {
      public void windowClosing(WindowEvent e) {
        System.exit(0);
     };
     frame.addWindowListener(1);
     frame.pack();
    frame.setVisible(true);
 }
}
```